

ANNO DNI ÆTATIS SVÆ 21

1585

QVOD ME NVTRIT
ME DESTRVIT

Juden på Malta

drama av Christopher Marlowe

i bearbetning av Christian Lanciai (2001)

Personerna:

Farnese, guvernör på Malta
Lodovico, hans son
Suleiman, turkisk ambassadör
Barabas, en rik jude
Abigail, hans dotter
Aron,
Amos
och Abraham, Barabas tre judiska vänner
Fra Giacomo
Fra Bernardino
en abbedissa
Mathias, Abigails älskare
Katerina, hans moder
Viceamiral Martin del Bosco
Ithamar, turkisk slav
Bellamira, vacker prostituerad
Piglia-Borza, en tjuv
en maltesisk knekt
turkar

riddare i Farneses styrande råd
turkisk och maltesisk uppvaktning

Handlingen utspelar sig på Malta 1564-65.

Copyright © Christian Lanciai 2001

Juden på Malta

Akt I scen 1.

Farnese Mina herrar, vi har problem.
riddare 1 Låt höra.
Farnese Turken.
riddare 2 Alltid är det turken.
Farnese Vi har troget betalat tribut till muselmanerna i många herrans år, och vår trogenhet och punktlighet har han belönat med att ständigt höja tributen. Mycket vill ha mer, och turken vill ha allt. Vi har inte längre råd att böja oss för turken.
riddare 1 Vad är alternativet?
Farnese Att turken intar Malta, som de förjagade oss från Rhodos.
2 En dyster situation.
3 Vi måste skramla ihop pengar.
Farnese Så mycket som turken nu kräver har ingen kristen mer på Malta. Jag vill påminna mig att det var en viss jude som förrådde Rhodos åt sultanen. Har vi inte judar på Malta?
2 Jo, och de är rika.
3 Den rikaste, en viss Barabas, äger mer än hela ön för övrigt.
1 Kan vi inte be judarna om hjälp?
Farnese De kommer aldrig frivilligt att ge den.
3 Då får vi väl tvinga dem. Nöden har ingen lag, och judarna står ju ändå utanför lagen.
Farnese Kan jag lita på ert stöd, mina herrar, i denna kinkiga fråga?
alla riddarna (byter blickar och nickar inbördes) Ja.
1 Naturligtvis.
Farnese Då har vi något bakom ryggen. Paolo, visa in den turkiska delegationen.
(En samling praktfulla turkar visas in.)
Suleiman Högädlaste herre och guvernör på Malta, vi betyggar er vår synnerligaste vördnad. *(krusar och bär fram skänker.)*
Farnese Praktfulla presenter. Jag tackar. Vad kan vi göra för er?
Suleiman Det tror jag att ni mycket väl vet, allerhögste effendi. Ni har inte erlagt förra årets tribut, som med ränta nu överstiger och dubblerar alla era tidigare skulder.
Farnese Vi har ekonomiska bekymmer och ber er överse med våra problem. Vår vilja är god, men för närvarande saknar vi medel.
Suleiman Sultanens tålmod närmar sig smärtgränsen.
Farnese Vi måste be om uppskov.
Suleiman Hur länge?
Farnese En månad.
Suleiman Vi måste varna er, högst vördade och ärade riddare. Om tributen ej erläggs kommer sultanen att invadera Malta med våld.
Farnese Vi tar er varning på högsta allvar och ber endast om en månads uppskov.
Suleiman En månad är en kort tid.
Farnese Desto godvilligare kunde ni ge oss den.
Suleiman Sultanens tålmod är oändligt ehuru strängt. Ni får en månad men inte längre.
Farnese Det tackar vi för. *(Turkarna bugar sig ut.)*

1 Sultanen menar allvar. Han längtar efter en förevändning för att krossa oss.
Farnese Vi klarar oss. Vi har fått en månad. Maltas öde hänger på judarna.
4 Världens opålitligaste folk.
3 Men de har pengar och är pålitliga i affärer.
2 Tror ni de hjälper oss?
Farnese De måste. Och de är inte oresonliga.
1 Lycka till, guvernör Farnese. Ni har vårt fulla stöd.
Farnese Tack.

Scen 2. Hemma hos Barabas.

Barabas Välkomna, bröder. Vad kan jag göra för er?
Aron Barabas, vi har problem.
Barabas Det har vi alla alltid, men de kan alltid lösas. Hur kan jag lösa era?
Amos Det gäller turken.
Barabas Turken är vår vän. Hur kan han vålla oss problem?
Abraham Från välunderrättat håll har vi hört att sultanen ämnar invadera Malta.
Barabas Och hur kan det påverka oss? Vad kommer det oss vid?
Aron Vi vet inte hur vi ska ställa oss. Ska vi hjälpa de kristna mot turken eller turken mot de kristna?
Barabas Käre Aron, har du glömt den gyllene regeln? När det gäller muslimer och kristna finns det bara en sak som gäller: satsa på den som vinner vem det än är.
Amos Vi tror att de kristna kommer att göra hårt motstånd, och det är inte alls säkert att turken vinner.
Barabas Du menar, Amos, att det är omöjligt att gissa vem som vinner.
Abraham Malta är mycket väl befäst, men turkarnas flotta är överväldigande. Risken är att vi judar får sitta emellan.
Barabas Åhå, jag förstår! Varför då inte öka vikterna i den ena vågskålen så att den säkert väger tyngre?
alla tre Vilken?
Barabas Turkens, naturligtvis! Turken har alltid behandlat oss väl. När Ferdinand och Isabella utvisade och utrotade alla judar ur Spanien öppnade sultanen Konstantinopels portar för oss, hälsade oss välkomna och gav oss alla medborgerliga rättigheter. Följaktligen hjälpte vi sultanen ekonomiskt att bli en överlägsen stormakt. Vad har de kristna någonsin haft till övers för oss utom meningslösa förföljelser?
Aron Barabas har rätt. Jag visste det!
Amos Men de kristna kan kräva vårt ekonomiska bistånd mot turken.
Barabas Låt oss ta oss över den bron när vi kommer fram till den.
Abraham Barabas, du är ett föredöme för alla judar över hela Medelhavet. Från ingenting har du byggt upp en fantastisk handelsflotta som skeppar varor över hela Levanten från Alexandria till Venedig och från Malta till Konstantinopel. Du ensam är värd mer än hela Malta. Jag hoppas verkligen därför att ditt råd verkligen är det rätta.
Barabas Var och en råde sig själv, gode bror Abraham. Jag kan bara ge er förslag till goda råd. Vad ni gör med dem är helt och hållet er egen sak.
Aron Vi är nöjda, Barabas. Kom, bröder, låt oss gå.
Amos Tack, Barabas.
Barabas Ingenting att tacka för. Välkomna tillbaka.
Abraham När provningens stund kommer får vi anledning att träffas igen.

Barabas Farväl, gode Abraham. Ni kan alltid lita på mig. Vi har ju alltid hållit ihop.
(*de tre judarna går.*)

Abigail Vad ville de tre judarna, far?

Barabas De är oroliga över sultanens invasionsplaner. Men det är ingenting att oroa sig för. Jag lugnade dem betydligt.

Abigail Vad händer om det blir krig och turkarna kommer hit?

Barabas Är du också orolig, Abigail?

Abigail Ingen kvinna vill någonsin ha krig.

Barabas Käraste dotter, det enda vi någonsin behöver oroa oss för är lömska övergrepp från de kristna. Allt annat är bara loppornas lek i dammet.

Abigail Vad kan de kristna göra oss?

Barabas Vad som helst. Det vet vi aldrig i förväg.

Abigail Tack för att du finns, far. Du är tryggheten själv.

Barabas (*omfamnar henne*) Åtminstone för tillfället.

Abigail Så länge du lever, far, och så länge jag lever.

Barabas Om de kristna bråkar med oss tussar jag turken på dem.

Abigail Har du så stor makt?

Barabas Den växer varje dag, Abigail, och allt blir ditt en dag. Allt mitt är ett lån från dig och din framtid.

Abigail Du förvaltar det väl.

Barabas Att förvalta livet rätt och lämna det ifrån sig när man dör i bättre skick än man fick det i är varje judes främsta plikt.

Abigail Och en judinnas?

Barabas Att föra det judiska släktet vidare.

Abigail Då behöver jag en man.

Barabas Sådana är hela världen full av. Det blir det enklaste av allt.

Abigail Men jag vill bara ha den rätta.

Barabas Ingen annan duger åt dig än den bäste.

Abigail Han behöver inte vara utomordentlig, bara han är rätt.

Barabas Du får allt vad du vill, mitt hjärta.

Scen 3.

Farnese Mina herrar, jag har bett stadens ledande fyra judar hit idag för att övertala dem att hjälpa oss. Därför har jag bett er närvara, ifall det skulle uppstå problem.

riddare 1 Vi litar på dig, Farnese.

3 Du ska nog klara av dem.

2 Reta dem bara inte, för då blir det svårt.

Farnese Jag vet nog hur de ska tas. Det blir en ren affärsuppgörelse – ingenting annat.

4 Vi backar dig till hundra procent.

Farnese Det är bra. Släpp in judarna, Paolo.
(*De fyra judarna visas in. De är mycket ödmjuka, utom Barabas, som är mera självsäker.*)

Farnese Mina herrar, vi har bett er hit idag för att be er hjälpa oss ut ur en svår kris.

Abraham Har turkarna förklarat krig?

Farnese Nej, så illa är det inte, men det är bara det som fattas. Det är givetvis i allas vårt intresse och i hela världens att turkarna ej invaderar oss.

Barabas Hur kan det undvikas?

Farnese På det vanliga sättet. Vi betalar tribut.

Amos   Då är väl saken klar. Då behöver ni inte oss.

Farnese   Tyvärr gör vi det. Det är därför vi har bett er hit. Våra resurser är tömda. Maltas skattkistor är länsade. Ni är de enda på Malta som kan hjälpa oss.

Aron   Hur mycket?

Farnese   Femtio tusen dukater.

Barabas   Omöjligt.

Abraham   Ers nåd, så mycket äger ingen av oss.

Farnese   Ni äger det tillsammans och mer därtill.

Barabas   Med all respekt, herr guvernör, men det är absurt. Ni har ingen laglig rätt att kräva av oss halva vår förmögenhet bara för att muta sultanen.

Farnese   Vi måste. Nöden har ingen lag, och ni står utanför lagen.

Amos   Ni menar, att ni ämnar genomföra en godtycklig indrivning?

Farnese   Ni har inget val. Ni måste avstå från hälften av vad ni äger.

Aron   Och om vi vägrar?

Farnese   Då gör vi som de gör i Spanien. Ni måste konvertera till kristendomen eller dö. Endast så kan ni slippa betala.

Abraham   Då blir vår förmögenhet skattpliktig i stället.

Farnese   Givetvis. Valet är ert.

Amos (till de andra) Om vi blir kristna och skattpliktiga blir vi aldrig fria sedan.

Farnese   Det är bäst att ni samarbetar. Det är en engångsföreteelse.

Aron (till de andra) Det är väl bäst att vi accepterar? Vi har väl inget val?

Abraham   Vi accepterar.

Barabas   Tala för er själva. Jag accepterar inte.

Farnese   Ni tre accepterar alltså, och du, Barabas, accepterar inte?

Abraham   Barabas, du tar en stor risk.

Barabas   Jag är en van spelare.

Amos   Vi tre accepterar.

Farnese   Det var klokt av er. Barabas, du är rikast på ön, och halva din förmögenhet hade räckt till hela tributen. Men du har inte velat samarbeta. Därför måste vi beslagta hela din egendom.

Barabas   Vänta! Ni får hälften.

Farnese   För sent, Barabas. Du har förlorat spelet. Riddare, ni har min myndighet att verkställa indrivningen av dessa fyra herrars halva respektive hela förmögenheter rättvist. Staten är i fara. Verkställ.

(Riddarna reser sig och tågar ut.)

Barabas   Kallar ni detta rättvisa? Är rofferi grunden för er kristendom?

Farnese   Nej, Barabas. Se det som ett spel, och du förlorade. Du visste att du tog en risk. Du kan inte anklaga oss för att staten är i fara. Och det är bättre att en man utarmas än att hela folket förgås. Var det inte så din egen översteprästs sades? Och du får dock behålla din frihet. Du kan börja om från början igen.

Barabas   Hur kan jag väl i min ålder börja om från ingenting? Detta är inte rent spel. Med ingenting kan ingenting multipliceras.

Farnese   Du kom dig upp från ingenting. Om du nu vill finna dig i din fattigdom, så skyll dig själv. Allt kommer an på dig. Det är inte mitt fel att du tillhör ett folk som ställt sig utanför lagen.

Barabas   Blanda inte in religionen i vanlig mänsklig rättvisa. Ni har ingen rätt att i religionens namn anse er förmer än oss. Vissa judar är förvisso lika elaka som alla kristna är, men att fördöma hela mitt släkte för en kristen fördoms skull är oförsvarligt. Skall jag bestraffas för mina förfäders synder? Är det rimligt? Vad orätt har jag gjort för att bestraffas så? Kan ni belasta mig med någon enda missgärning?

Farnese Lagen har haft sin gång. Ut med dig, fördömde Barabas! Tror du inte att vi känner din sort? Om du verkligen är enbart hederlig, så har du något att falla tillbaka på och kan du tjäna ditt uppehälle på hedersamt vis. Men du blev rik allenast genom girighet, och ingenting är mera ägnat att väcka allmän avsky.

Barabas Men stöld är värre och är kriminellt, och ett sådant brott kan endast leda till än värre brott, ty det måste väcka hämndens erinnyer till ett oavvisligt mardrömsliv, som icke drabbar den bestulne men väl hans vederdelomän.

Farnese Han hotar också! Barabas, du gör bara din egen sak ännu värre. Beslagta hans hus och konvertera det till ett heligt nunnekloster. Så omvandlar vi hans unkna girighets fängelse till helig grund för fromma mödor.

Barabas Varför tar ni inte mitt liv samtidigt, när ni ändå tar allting annat?

Farnese Att få leva för din girighet men utan egendom blir ditt rättmätiga straff, Barabas, för din dåraktigt stolta småaktighet. Ditt blod besudlar vi oss inte med. Vi är färdiga med dig. Kom, Paolo. Vi har spillt nog med tid och tålmod på dessa snikna judars skämda andedräkter.

(går ut med Paolo)

Aron Det var onödigt, Barabas.

Amos För en gångs skull har du varit dåraktig.

Barabas Hämnden är min, säger Herren!

Abraham Tålmod, Barabas. Vi har fondmedel, och vi ska nog få dig på fötter igen.

Barabas Tålmod? Hur kan ni åse sådan orättvisa och tiga? Mina rikedomar förtjänades inte i en handvändning. De kostade många års ansträngningar och bitter vaksam möda.

Aron Vi är själva drabbade, Barabas. Vi kan bara ge dig vår medkänsla.

Barabas Ni gav efter, era fega hundar! I samlad front hade vårt motstånd kunnat ha någon verkan!

Amos Tänk på Job, Barabas. Han fick allt tillbaka som lön för sin ståndaktighet i tron.

Barabas Lämna mig i fred för ert enfaldiga medlidande! Gå hem med er till era hem som ni har ännu kvar, och låt mig hållas i min hemlöshet! Ett nunnekloster! En värre förolämpning hade ingen kunnat hitta på.

Abraham Kom, låt oss gå. Vad vi än säger till honom ökar det endast hans plåga.

Amos Det går över. Han kommer över det med tiden.

Aron Farväl, Barabas. Sök upp oss när du vill. *(de tre judarna går)*

Barabas Ett strandat skepp, ett vrak, en sönderslagen kruka – vad är jag mer förutan pengar? Men min list är kvar, och jag har det inom mig som kan borra en hel värld i sank. En klok man retar aldrig Barabas, och endast dårar kommer undan med att lyckas och får stå ett bittert kast; ty ingen hämnd är gruvligare än den noggrant övervägda som blott smyger långsamt för att kväva sina offer i en hopplöshet förutan slut mot vilken min tillfälliga ruin är blott en bagatell.

Abigail (störtar in, förtviolad och upplöst i tårar) Far, de sade att jag kunde finna dig här. Vad har hänt? De har kommit hem, kört ut mig ur huset och burit ut all vår egendom! Vad är det för en olycka som har drabbat oss?

Barabas De kristna vill ha det så, min kära, och anser att de har rätt. Jag kan inte ge dem rätt. De ville tvinga mig att bli kristen. När jag vägrade beslagtogs de all min egendom. Därför är vi plötsligt satta på bar backe.

Abigail Men hur kan de göra något sådant? Är de inte människor? Är de inte kristna?

Barabas De har gjort så över hela Spanien, min kära, och det utan rimlig anledning. Här hade de åtminstone anledning. De behövde pengar.

Abigail Men det är ju rofferi!

Barabas Ja, min skatt, det är rofferi. Men oroa dig inte. Vi skall nog klara oss ut ur det. Jag har en del undanstoppat och gömt på andra orter. Men framför allt så hade jag en säck med guld och juveler nergrävd under plankorna i källaren. Om vi bara kunde rädda den!

Abigail De gör nu om vårt hus till nunnekloster. Ingen av oss kan mer bli insläppt däri.

Barabas Jag har en plan.

Abigail Berätta!

Barabas Vi är bara ute efter vår rätt, Abigail. Vi ska inte göra någon skada. Vi ska bara ta hand om vad som är vårt. Bli nunna, Abigail. Gå in i klosterorden, och de ska ta emot dig med öppna armar, för att du konverterar från judendomen. Med att bli frälst ska du frälsa oss båda.

Abigail Tror du inte de blir misstänksamma?

Barabas Aldrig, om du bara spelar rollen väl och är helt konsekvent. Sedan när vi bärgat säcken kan du ångra dig och utträda igen. Många nunnor gör det. Man är inte försvuren åt deras religion för livet, som man är om man blir muselman.

Abigail Kan jag inte bli avrättad och straffad för att jag sedan utträder?

Barabas Endast muslimer avrättar dem som utträder. Du blir inte ens straffad. Det är fördelen med kristendomen. Man kan bli kristen om man måste, men när man inte behöver vara det längre kan man utträda.

Abigail Vad det här med religioner är för konstiga påfund!

Barabas Ja, de snärjer in sig i regler som bara förkväver den rot av sanning de ursprungligen kom från. Därmed förfelar de alla sitt egentliga syfte, som bara är att främja människan och hennes fantasi och konstruktiva kreativitet.

Abigail Jag ska göra som du säger, far. Jag skall bli nunna.

Barabas Bra, min dotter. Därmed räddar du din egen framtid.

Abigail Allt blir bra igen tack vare att jag har en far som är så klok.

Barabas Jag hoppas att jag kan förbli det.

Abigail Det tror jag säkert att du kan. (*pussar honom*) Nu ilar jag till abbedissan!

(*ut*)

Barabas Krisen tycks nu vara över, men det kommer alltid nya turer. Stålsätt dig, Barabas, håll med fast hand kvar i rodret, ty det finns ej något mera nyckfullt än det sätt på vilket ödets vindar ständigt växlar riktning. Man blir alltid blåst till slut om ej på annat så på själva livet. (*exit*)

Akt II scen 1. Barabas hem.

Giacomo Detta brukade vara den snikne juden Barabas hem, som vi nu har exproprierat. Medge, kära fru abbedissa, att det gör sig bättre som ett heligt nunnekloster.

abbedissan Naturligtvis, fra Giacomo. Men jag är rädd att det kommer att ta tid innan vi lyckats exorcera rent hans hus och bort alla hans gamla onda tankar på sniken och orätrådiga vinning.

Bernardino Han var ju den sniknaste av alla judar på Malta, så det kan verkligen komma att behövas betydande ansträngningar för att få bukt med alla lämningar av den onde hedniske judens mörka perversiteter och infernaliska intriger.

abbedissan Vi ska dagligen skvätta ämbaren med vigvatten i varje rum. Vi måste ju tänka på att nunnor ska sova här. De får ju inte falla för oheliga mardrömmar av farligt slag.

Bernardino Vem vet vilka anfäktelser som kan drabba en i ett judiskt hus?

Giacomo Ett före detta judiskt hus. I framtiden skall det aldrig ha varit något annat än det heligaste av nunnekloster.

abbedissan Men vem kommer här?

(*Abigail gör entré som nunna.*)

Abigail Allernådigaste heligaste moder, efter synnerligaste ånger för alla mina förfäders brott genom seklerna har jag låtit mig upptagas av den allena saliggörande kyrkan och upptagits i er orden. Således anhåller jag ödmjukast om att få göra altartjänst här hos er i detta heliga kloster.

abbedissan Är icke detta Abigail, juden Barabas egen enda dotter?

Giacomo Förvisso. En utomordentligt stor seger för kyrkan är denna heliga konvertering! Det är det jag alltid har sagt: ingalunda är det förutbestämt att alla judar i evighet måste vara fördömda och förtappade! Hur till och med en jude kan bli helig är ju Abigail här ett lysande föregångsexempel på!

Bernardino Ferdinand och Isabella bevisade redan den saken med att lyckas konvertera hundratusentals förtappade judar med att bränna dem på bål om de inte konverterade helt frivilligt.

Giacomo Detta är ett underbart ögonblick i Maltas och kyrkans heliga historia! Välkommen till de heligas skara, kära flicka!

Abigail (niger underdånigast) Jag tackar er av hjärtat för er höga nåd, ädle herrar och nådiga fru abbedissan, och räknar det som en heder och ett privilegium att äntligen få ha blivit döpt.

Giacomo Men vem kommer här?

Bernardino Juden själv.

Barabas (spelar) Vad ser jag? Min egen dotter höljd i nesligt nunnedok! O, vad är detta? Hur kan du så ha övergivit dina fäders tro?

(*till henne*) Är kusten klar?

Abigail (spelar) O fader, helt av hjärtats övertygelse har jag nu gått och blivit nunna, ty jag föredrar att vara helig framför att tillhöra en förbannad ras.

(*till honom*) O far, vår väg har rullats ut för oss på röda mattor.

Barabas (spelar) Hur vågar du, odygdiga fördömda barn? Hur vågar du förgäta egen fader och hans offer för din välfärds skull? Hur vågar du förkasta den mest ärevördiga och äldsta, enda oföränderliga religionen?

(*till henne*) Duktig flicka. Säcken finns i källaren strax framför vinfatsgolvet.

Abigail (spelar) Mitt samvete har bjudit mig därtill, och det förkastar både faderskap och tradition och usla gamla vanor. Jag har uteslutit Satan ur mitt liv! Gå du och gör det samma, om du är min far!

(*till honom*) I natt skall kusten vara klar.

Barabas (spelar) Förkättrade fördömda flicka! Härmed måste jag förskjuta dig! Vik hädan, missfoster och häxa, ur din vrede faders åsyn! Aldrig att jag någonsin förlåter dig!

(*till henne*) Jag återkommer efter midnatt bakom muren.

(*spelar*) Aldrig vill jag se dig mer, du monster av otacksamhet och vidrig nesa! (*går*)

Abigail (spelar) Å far! Om ändå du kunde förstå! Då skulle du bli helig kristen liksom jag! (*gråter*)

(*avsides*) Vi gjorde det nästan för bra.

Giacomo Vilken stolthet, fru abbedissa, har du vunnit i ditt hus! Dess förre ägares egen dotter blir din främsta tjänarinna!

abbedissan Huru ljuvliga är icke Herrens vägar!

Bernardino Syster, vi är rörda av ditt pathos. Tänk att en så hopplös och förtappad jude kunde bli ett sådant föredömligt kristet helgon!

Abigail Jag är icke helgon ännu. Vänta bara.

abbedissan Ja, mitt barn, vi har en lång väg framför oss av bot och andaktsövningar. Om vi skall bli tillräckligt övertygande som helgon måste vi nog börja spåka oss och bedja genast. (*ut med Abigail*)

Giacomo Det är nästan synd på en så vacker jungfru.

Bernardino Nu förblir hon jungfru, och det kan vi inte göra något åt. (*går*)

Giacomo Inte? Jag är ej så säker. För en säker jungfrudom är ingenting omöjligt. Allt vad hon behöver är en friare av någons nåde för att komma strax på bättre tankar.

Mathias (inträder) Var det inte här som juden Barabas höll till?

Giacomo Det var hans bostad. Vem är du?

Mathias Mathias. Vad har hänt med judens dotter?

Giacomo Detta är ett nunnekloster nu, och hon är själv en nunna.

Mathias Nej! det får ej vara sant! Ett sådant slöseri! Säg att det är bedrägeri!

Giacomo Min vän, ditt namn avslöjar intet. Vem är du?

Mathias Jag älskade den rika judens dotter.

Giacomo Du är således en friare. Som på beställning! Men den juden är numera ruinerad. Älskar du fortfarande hans dotter?

Mathias Om! Att hon har blivit nunna sporrar endast hårdare min kärlek! Och jag tror hon icke kan ha tagit doket utan att ha därtill blivit tvingad.

Giacomo Ingen judisk mö har så spontant och gärna konverterat till vår heligaste kyrka och med större välbehag och äkta fröjd frivilligt tagit doket.

Mathias Här är något som ej stämmer. Gick då juden själv helt med på saken?

Giacomo Nej, han svor och bannade sin dotter och fördömde henne med en alltför övertygande dramatisk effektivitet.

Mathias Då är det kört. Då får jag aldrig henne.

Giacomo Var nu ej så säker. Hon är alltjämt vacker, och du har rivaler.

Mathias Hon kanske ångrar sig?

Giacomo Gud själv har ånkrat sig ibland. Och varför inte då ett helgon?

Mathias Detta låter intrigerande. Vad vet du mera?

Giacomo Kom, så skall vi diskutera våra möjligheter.
(*drar honom avsides*)

Scen 2. Guvernörens palats.

Farnese Ert besök förbryllar oss, Don Bosco. Ni har kommit utan tillstånd i vår hamn, ni seglar ensam utan flotta – är det nödhamn som ni söker? Vart är ni på väg?

Bosco Jag var på väg till er, herr guvernör, i viktigaste angelägenheter. Jag är viceamiral av Spanien. Martin del Bosco är mitt namn, och jag står till er tjänst med intressanta nyheter.

Farnese (till en riddare) Är det verkligen Martin del Bosco?

riddaren Ja, det är det utan tvekan.

Farnese Nå, vår höge gäst och viceamiral Martin del Bosco, vad kan ni ha att berätta?

Bosco Turkarna är slagna. Under däck har jag en last av fångar tagna i ett sjöslag där en turkisk flotta helt tillintetgjordes inklusive amiralen.

Farnese Högst välkomna nyheter. Vad är er avsikt med de tagna fångarna?
Bosco Som regel är att sälja dem som slavar. Jag kan gärna sälja dem åt er.
Farnese Tyvärr har vi ett avtal med sultanen som omintetgör den möjligheten. Vi betalar reguljär tribut till Höga Porten. Därmed har vi garanterad fred med hela östra Medelhavet.
riddaren (kan inte hålla sig) Ädle viceamiral, den freden är besvärlig genom smärtsam dyrköpthet. Nu har vi chansen. Övertala guvernören att förena sig med er och Spanien och bryta freden med Konstantinopel!
del Bosco Mina herrar, ni förvånar mig. Fick Johanniterna ej Malta just för att organisera ön till en befästning och ett ointagligt bålverk mot den grymma turken och hans övermakt? Och likväl hör jag att ni kryper för osmanska hundens betala mutor för att han ska lämna er i fred, som en vasall! Det är ej acceptabelt. Är ni inte fria kristne? Låter ni muslimerna förtrampa er i hednisk trädedom?
Farnese Vi har ej haft något val. De knäckte oss på Rhodos. Malta är ej mer än en utblottad spillra av ett vrak.
del Bosco Hur mycket är ni skyldig turken?
Farnese Hundra tusen kronor inklusive ränta.
del Bosco Min herre konungen av Spanien ämnar att fördriva er från Malta. Mitt råd är: behåll de pengarna. I min tur skall jag övertyga konungen att sända er en flotta till er hjälp. Tillsammans kan vi så befria hela västra Medelhavet från det turkiska sjöröveriet.
Farnese Ett vackert villkor. Någon lycklig stjärna sände er till oss i detta ögonblick. Bli kvar och bli vår general! Tillsammans kan vi verkligen befria oss och hela Medelhavet från en mordisk turkisk dominans.
del Bosco Var medveten om riskerna likväl. På Rhodos intog Johanniterna en lika trotsig attityd mot turkarna som ni. De stred för öns försvar till sista man, och ingen överlevde för att kunna föra sagan vidare om hur det var.
Farnese Så ämnar vi nu göra och med glädje, om det visar sig nödvändigt. Årans heder vinnas med blod och ej med pengar.
del Bosco Det är rätta andan! Denna gång tror jag att ni skall vinna.
(fattar Farneses hand: pakten är besegrad.)

Scen 3. Torget.

Lodovico Jag hörde, Barabas, att er bedårande och fagra dotter lämnat klostret.
Barabas Ja. Hör även du till hennes friare?
Lodovico Jag måste medge att jag länge har beundrat henne.
Barabas Lodovico, du har tur. Hon fick i längden nog av heligheten där i klostret, så hon återgick till sina föregående rutiner.
Lodovico Min far guvernören, och ej endast han, förvånas över hur ni lyckats skaffa er ett nytt hus efter att så nyligen ha blivit ruinerad.
Barabas Lodovico, jag är bara en affärsman, och ibland så har man tur.
Lodovico Er dotter är fortfarande den vackraste på Malta, och nu efter att hon lämnat klostret är hon mera eftertraktad än nån annan. Tror ni jag har någon chans?
Barabas Som son till guvernören har ni alla chanser. Men ni har rivaler. Var så säker på den saken! Men berätta, käre Lodovico, varifrån har alla dessa nya slavar kommit? Vi har ej haft några slavar här på marknaden till salu förut.
Lodovico Det lär vara kapet från en viktig seger nyligen som vunnits över turkiska galärer.

Barabas Dessa slavar är då turkar? Det är just vad jag behöver! Vad är sista priset, marknadsförare?

riddaren Två hundra kronor.

Barabas Det var dyrt! Är alla lika dyra?

riddaren Inte alls. En turk är billigare än en neger, för en neger samarbetar bättre och har större tålamod. Turkar är mer oberäkneliga.

Barabas Och vad kostar då en vanlig hundturk?

riddaren Hundra kronor.

Barabas Denna ser beskedlig ut. Vad tror du, slav, om samarbete med en jude? Har du något namn?

riddaren Han heter Ithamar, men jag vill varna er. Han är rätt lömsk.

Barabas Vad tror du, Ithamar? Kan du utföra jobb åt mig och lyda min befallning?

Ithamar Ädle herre, jag skall vara er en lydlig hund, ty hellre tjänar jag en jude än högfärdiga och arroganta kristna översittare, som bara övar grymhet.

Barabas Här har jag min man. Jag köper honom genast. Lösgör honom från hans kedjor. Han skall bli mitt hus förvaltare.

Ithamar Min herre, vi förstår varandra. Jag skall alltid lyda er.

Barabas Som lön skall du bli väl behandlad. Kom med mig.

Lodovico När får jag träffa er famösa dotter?

Barabas När ni vill, och när hon vill. Men ni har konkurrenter, Lodovico. Jag vill bara informera er. Men jag skall gärna lägga in ett ord för er.

Lodovico Ni gör mig lycklig genast!

Barabas Sköt blott era kort, så skall jag sköta mina. Lycka till, min käre Lodovico.

Lodovico Ack, jag svävar nästan som på moln! (*går*)

Barabas Den spjuvern där, den narren, den fåfänge idioten, Ithamar, är sonen till min ärkefiende, vårt Maltas guvernör, som utan rätt beslagtogs all min egendom. Jag hoppas jag kan lita på dig i betänkliga intriger mot odrägliga fördömda kristna översittare och skurkar?

Ithamar Som jag sade, herre: vi förstår varandra.

Barabas Utmärkt! Låt oss gå. Men vänta! Där är stackars älskaren Mathias. Han och Abigail har någonting gemensamt, som kan hota våra planer. Här utmanas vi nu genast av nyckfulla ödets ofattbara mekanismer. Låt oss stilla lyssna till vad de kan ha på gång. (*de träder diskret i bakgrunden.*)

Mathias (med sin moder) Tydligen har Lodovico någonting på gång med Barabas. Det måste gälla Abigail. Ack, moder, jag förnimmer svartaste intriger!

Katerina Ha ej någonting med juden Barabas att göra! Hela hans familj och släkte är förtappat!

Mathias Men hans dotter älskar mig, och det är ömsesidigt.

Katerina Hon är lika livsfarligt besatt som han. De är fördömda båda. Guvernören gjorde rätt som tog allt vad han ägde i beslag. Så gjorde man i Spanien, och så borde man ock göra överallt med alla judar.

Mathias Moder, du är fördomsfull.

Katerina Nej, jag vet blott vad hela världen vet. Det vet ju alla, att varenda jude bara är en sniken djävul.

Mathias Moder, lämna mig med henne. Jag har lånat böcker ur hans bibliotek, och jag står således i skuld hos honom.

Katerina Akta dig, min son! Det slutar illa! Lånar han dig spetsen på en näsduk blott, så binder han dig vid sig som en slav i skulder genom sitt procenteri!

Mathias Det är en hedersskuld. – Far Barabas, med stor behållning har jag läst er bok.

Barabas Det gläder mig, min son. Behåll den.
Mathias Får jag hålla boken?
Barabas Givetvis. Jag lånar bara ut dubletter, för jag får ju ändå aldrig åter någon bok som jag har lånat ut.
Mathias Så talar ett välsignat, generöst och ädelt hjärta.
Barabas Tack, min son.
Mathias Hur mår er dotter?
Barabas Bara bra.
Mathias När får jag träffa henne?
Barabas När du vill, om hon det vill.
Mathias Jag hörde om er framgångsrika återhämtning efter katastrofen.
Barabas Ja. Till lycka för min dotter och för alla hennes friare behövde hon ej stanna länge i sitt kloster.
Mathias Nunnorna lär vara arga och besvikna.
Barabas Låt dem vara det. Det kan behövas annat än blott fromleri.
Mathias De tror att ni bestulit dem och lurat dem, att ni fick Abigail i klostret endast för att hämta gömda rikedomar.
Barabas Låt dem tro vad de behagar. De har ju betalt för endast för att tro. Mig kvittar det då vad de tror.
Mathias För mig är huvudsaken blott att Abigail mår väl.
Barabas Hon har ej någonsin mått bättre.
Mathias Tack för boken, fader Barabas.
Barabas Tack själv för att den funnit sig en värdig läsare, som rätt förstår att uppskatta uppbygglig läsning. (*Mathias går.*)
Katerina Vad sade jag, du stackars son? Han bara lurar dig! Och dottern är av samma usla skrot och korn! (*går ut med Mathias*)
Barabas Min Ithamar, här har vi en konflikt. För att få hämnd på guvernören måste jag se till att få hans son till svärson. Men min dotter älskar den beskedlige Mathias, och han älskar henne. Här har vi nu en human problematik. Hur skall vi lösa den?
Ithamar Två friare – två flugor i en smäll! Vad sägs om det?
Barabas Min vän, jag köpte mig visst en demon i flaskan, en guldgruva av försåt och listighet! Jag visste väl att min intuition var riktig! Inget kan man lita på, om man ej har antenner! Kom! Du skall få träffa Abigail, min ovärderligt underbara dotter.

Scen 4. Abigail.

Abigail Far blev ruinerad genom orätt, men som genom ett mirakel kom han ner på fötter genom egen fyndighet. Jag lurade ett kloster genom att jag därigenom räddade hans undanstoppade reserv förklädd till nunna – visst var det ett fullt bedrägeri, men det var fullt berättigat. Om staten skadar en med orätt har man rätt att själv ta lagen godtyckligt i sina händer i rent självförsvar, ty över statens lagar råder alltid högre. Far är åter med i svängen, och det går nu bra för honom. Vi har ett nytt hus, och jag har nya friare. Men jag har ingen kär förutom sonen till min faders ärkefiende. Mathias, du är allt för mig, men far vill icke veta av dig, och det är problemet.

Barabas (kommer in) Abigail, möt här vår nye tjänare och allt i allo, turken Ithamar.

Ithamar Jag är er tjänare och slav, min härskarinna.

Abigail Ödmjukheten vinner alltid genom sin sympatiskhet, så länge den är äkta. (*hälsar på honom. Han kysser hennes hand.*)

Barabas Min dotter, Lodovico slår för dig. Du måste vinna honom.

Abigail Men mitt hjärta tillhör endast en – Mathias. Och det vet du, fader.

Barabas Lodovico måste uppmuntras ändå. Han är ju guvernörens egen son. Du måste vinna honom.

Abigail Vad begär du av mig?

Barabas Att du lyder mig.

Abigail Det vet du att jag gör.

Barabas Så gör det då.

Abigail Vad skall jag göra då med Lodovico?

Barabas Smörja honom. Låt honom få tro det mesta. Mottag honom i ditt rum. Ge honom alla friheter. Ge honom allt, blott ej din jungfrudom.

Abigail Den reserverar jag åt den jag älskar. Far, jag lyder dig i allt, ty sådana bekväma villkor uppfyller jag lätt. En kvinna kan ge allt och lova allt om blott hon slipper kränkas.

Barabas Rätt så, ljuva dotter! Vi förstår varandra.

Ithamar Här kommer nu en annan friare.

Barabas Men är det inte självaste Mathias? Jag genskjuter honom.
(*skyndar ut och genskjuter Mathias*) Käraste Mathias, söker du min dotter? Vänta något litet.

Mathias Ja, hur kunde ni tro det, far Barabas?

Barabas Jag vet ju att hon älskar er och att ni älskar henne. Det kan inte döljas. Det är alltför uppenbart. Men vi har ett problem, min vän. Don Lodovico, guvernörens egen son, står även efter henne, skickar henne kärleksbrev och överöser henne med presenter, övertygad om att hon skall bli hans egen.

Mathias Lodovico! Den infame skurken!

Barabas Han är bara blödig i sin kärlek. Du vet ju vad kärlek är. Hav överseende med den inbillningssjuka skälmen! Han är bara offer för sin egen idioti.

Mathias Men Abigail är min! Han får ej komma nära henne!

Barabas Se, nu går han ut med henne. (*Lodovico ses gå ut med Abigail.*) Vad sägs om det?

Mathias Han är en skurk, en ärkeknöl och falsk bandit!

Barabas Ja, lindrigt sagt. Men bättre kan du, eller hur?

Mathias Om han förnärmar henne med ett ord skall jag utmana honom på duell på liv och död!

Barabas Men Lodovico är en oslagbar och farlig fåktare. Tänk om du dör på kuppen?

Mathias Gärna dör jag, om det bara blir för Abigail!

Barabas Så ska det låta, käre svärson! Men vad säger du om Lodovico gifter sig med henne?

Mathias Det får han inte göra!

Barabas Men hans far är Maltas själve guvernör. Han har så mycket makt, att ingen kan förvägra honom något.

Mathias Men ni kan väl inte ge er dotter åt en sådan knöl?

Barabas Min vän, hans makt är större. Guvernören stal mig redan på mitt hus och all min egendom. Om han vill stjäla Abigail ifrån oss har vi ingen möjlighet att säga nej.

Mathias Det skall vi nog bli två om!

Barabas Du är således beredd att uppträda till mitt försvar mot guvernören?

Mathias Ja, för Abigails, för min och hennes framtids skull!

Barabas Du kan bli dömd till landsflykt och till döden för att trotsa guvernören.
Mathias Barabas, det struntar jag fullkomligt i!
Barabas Då står du på vår sida? Vi kan lita på ditt stöd?
Mathias Fullständigt!
Barabas Gott! Då är du min, och härmed lovar jag dig att du blir min svärson!
Mathias Tack, min gode fader!
Barabas Då är Lodovico enda knuten kvar att lösa.
Mathias Lämna den förbålde gynnaren åt mig! (*rusar ut*)
Barabas Vad tror du, Ithamar?
Ithamar Att söndra är att härska. Ingen makt är större än förmågan till att väcka söndring.
Barabas Och det gäller ju allenast kristna.
Ithamar De får stå sitt eget kast för egen dumhet.
Barabas Ja, vi kan ju icke hindra dem.
Ithamar Min herre, lämna dem åt mig. Jag skall bevaka dem, så att de ej gör något dumt.
Barabas Gör så, min gode Ithamar. Jag litar på dig blint tills du förråder mig.
Ithamar Det gör jag aldrig, Barabas, så länge ni ger mig betalt.
Barabas Det gör jag, Ithamar, så länge du gör skäl för lönen.
Ithamar Vi är överens. (*går*)
Barabas En gudasänd begåvning! Han läser mina tankar och är nästan för bra för att vara sann. Det enda jag behöver göra är att rentvå mina händer. Jag är fullkomligt oskyldig. Allting händer av sig själv. Mitt enda yrke och min uppgift är som god affärsman att dra fördel av situationen.

Akt III scen 1.

Piglia-Borza Skulle inte jag dra fördel av situationen? Bellamira, det är gyllne tider!
Bellamira Ej för mig. Jag har ej någonsin gjort så eländigt dåliga affärer.
Piglia-Borza Det är inte mitt fel.
Bellamira Nej, men du går mig på nerverna. Du är ju här nu jämt.
Piglia-Borza Naturligtvis! Du är ju min! Jag har ej någon annan! Nu när du är utan kunder njuter jag av tillfället att ständigt vara här hos dig i sängen!
Bellamira Vi blir inte rika på det.
Piglia-Borza Det finns andra medel. Har du glömt att jag är yrkesman?
Bellamira Jag ser ej att du sköter något jobb här i min säng.
Piglia-Borza Jag menar utanför. Jag är ju tjuv! Jag är expert! Om det är någonting jag kan så är det att omärkligt snatta börsar ur pompösa pampars fickor.
Bellamira Gör det då! Försörj mig! Jag är arbetslös!
Piglia-Borza Vad sägs om detta? (*presenterar en fylld börs*)
Bellamira Min prins! Var tog du den?
Piglia-Borza En jude råkade passera. Han var alltför stinn, så jag befriade hans härlighet från något av dess övervikt.
Bellamira Det sägs att det är judars fel att jag är arbetslös, att judarna har tussat turkarna på Malta.
Piglia-Borza Typiskt dem. De vill ej något hellre än all kristendomens undergång. Men tyst! Det kommer någon. (*smyger till fönstret*) Det är judens nye slav, en turkisk fånge. Han har sett mig och har följt mig hit. Göm undan börsen, fort! Det är nog bäst att jag försvinner. (*försvinner. Ithamar inträder.*)

Bellamira Vem är ni och vad vill ni?

Ithamar Ej något ont, min sköna. Jag är tjänare åt Barabas, som jag såg bli bestulen av en simpel tjuv. Jag lyckades förfölja honom hit. Han kan ej vara någon annanstans.

Bellamira Här finns ej någon, som du ser. Jag är på dekis. Kriget har berövat mig varenda kund. Här drällde alltid förut av förmögna köpmän.

Ithamar Inga tjuvar?

Bellamira Nej. Tjuv kan du vara själv.

Ithamar Nej, jag är hederlig. Men vad är du?

Bellamira En hederlig affärslad.

Ithamar Ja, jag ser det på dig. Du är riktigt skön.

Bellamira Det är mitt yrke. Annars vore jag rätt värdelös.

Mathias (utanför) Håll, Lodovico!

Lodovico Det är jag. Vad är det för en torsk som tar mitt namn i slemmig mun?

Ithamar Jag återkommer senare, min sköna. Nu till mina plikter. *(lämnar)*

Bellamira

Mathias Den trolovade till den jungfru du har kränkt! *(drar sitt svärd)*

Lodovico Åhå! Den eländige drummeln och oäktingen Mathias!

Mathias Knöl! Du vågar kränka mina dagars upphov?

Lodovico Det är ingen kränkning att benämna torsken vid hans rätta namn, din stackars bondlurk!

Mathias Ska du säga, din inpiskade bananflugan och ruttborna hundlort!

Lodovico Spar på komplimangerna, som du blott snubblar över slarvigt med din stapplande och ofärdiga lösmynthet, din bärfis! Din skrattretande tunghäfte överträffar gaggigheten hos senila käringar!

Mathias Du bara snackar skit, din imbecilla predikant! Skit ner dig då, så gör du större nytta!

Lodovico Det behövs ej, så som du står här och diarréar!

Mathias Kräk! Försvara dig!

Lodovico Mot dig, din kackerlacka? Vet du ej att kackerlackor ej kan slåss?

Mathias Då mördar jag dig obehäpnad!

Lodovico Som du vill! Men skyll dig själv! *(De slåss.)*

Ithamar (avsides) Nu har jag chansen. Allt för att behaga den jag tjänar. Han skall sedan stå i tacksamhetens skuld till mig för resten av sin levnad. *(smyger bakom de kämpande)*

Lodovico Dö, din gris! *(spetsar Mathias)*

Mathias Jag dör! Min älskade, farväl! Fördömd för evigt vare min förgörare!

Ithamar (avsides) Jag skickar honom genast ner i helvetet. *(spetsar Lodovico bakifrån)*

Lodovico Jag är förlorad! Lömska bakhåll! Ödesbror Mathias, det är orättvist att föra sekundanter i duellen utan att motståndaren får veta det! Du bröt mot reglerna!

Mathias Vad snackar du om? Yrar du? Om någon bröt mot reglerna, så var det du! Du föll på eget grepp!

Lodovico Jag fattar inte vad du menar. Vem stack mig, om det inte var din kompis?

Mathias Dö, din usling! Vi får fortsätta att göra upp i helvetet! *(dör)*

Lodovico Så dör vi alltså kvitt, och ingen av oss får den sköna bruden. Det är kanske bara rättvist. *(dör)*

Ithamar Fullträff! Nu blir juden glad! *(ropar)* Alarm! Alarm! Här pågår en duell! *(smiter. Det kommer folk till platsen.)*

riddare Det är ju Lodovico!

en borgare Katerina! Kan det vara din Mathias?
Katerina Min son! Min son! (*kastar sig över Mathias*) Det är den usle judens fel!
borgaren Så det var verkligen din son. Fru Katerina, jag beklagar verkligen.
riddaren Herr guvernör, det här ser ytterst illa ut.
Farnese Vad är det?
riddaren Det är Lodovico, självaste er son.
Farnese Åt sidan, flytta er, patrask! (*kommer fram till Lodovico*)
 Min son! Det får ej vara sant! Det får ej vara du! Den uslingen som ligger bakom detta skall torteras tills han dör!
riddaren Herr guvernör, dess värre är han redan död. Se efter själv! De har ursinnigt duellerat och tillsammans gett varandra banesår.
Farnese Det får ej vara sant!
Katerina Det har du redan sagt, din gamle narr! Men juden ligger bakom detta, och jag kräver att han straffas!
Farnese Vi har redan slagit honom maximalt med orättvis expropriering, som med tiden visade sig vara helt onödig.
Katerina Var den? Varifrån har han då fått sin nya villa och sitt nya handelsmonopol?
Farnese Men vad har du för rätt att hårt belasta honom för den onda tragedi som timat här?
Katerina Jag vet varför de slogs! De slogs för judens dotter!
Farnese Jaså, det var motiveringen. Olycklig kärlek. Ja, min Lodovico hade verkligen en svaghet för judinnan. Det ryktades om att han till och med försökte fria till den sköna. Men det visste alla att hon tillhörde Mathias. Och här ligger de nu båda fallna för sin egen dårskap. Saken är dess värre klar. Vi har ej någonting att göra utom att begrava våra söner.
Katerina Men jag kräver hämnd!
Farnese Du har ej rätt att få den. Om du kräver den så får du göra det helt ensam. Jag har skyldighet att sätta Maltas skydd i första rummet. Det är krig. Jag råder er, fru Katerina, att begrava er herr son i frid och sedan tänka mer på Malta och på livet än er själv.
 Bär ut dem! För dem in i katedralen! Detta är en sorgens dag, ty Maltas första fallna i det nya kriget föll ej ärorikt i strid men dog för egen hand. Det var min ende son. Jag skall ej vara anträffbar nu på en tid, ty jag har blott att hänge mig åt min otröstlighet. (*står ej ut mer och går ut.*)
Katerina Likväl misstänker jag den snikne juden, ty han är den enda som har tjänat på affären: nu får han behålla sin fatala dotter. Vem kan uthärda en sådan lyckans välfärd? Inte den som fått bekosta den.
 (*följer med de andra, som bär liken mot katedralen.*)

Scen 2. Barabas hem.

Barabas Vilken fröjd, och vilken lättnad! Det är alldeles för ljuvligt för att kunna vara sant! Och hur kan duellanter lyckas ta varandras liv med bara svärd? Det är en magnifik, otrolig lyckträff!
Ithamar Är ni nöjd, min herre?
Barabas Om jag är! Jag får behålla Abigail här hemma, hon har sorg nu och vill inte mera veta av en enda friare, så hon kan sköta hela detta hushåll. Allt har löst sig till det allra bästa och långt bättre än jag hade vågat hoppas och än mindre önskat!

Ithamar   Då är även jag tillfreds, min herre.

Barabas (slås av en plötslig misstanke) Hade du på något sätt ett finger med i detta?

Ithamar   Inte alls. Duellen skötte Lodovico och Mathias om alldeles själva.

Barabas   Givetvis. Här kommer nu min dotter.

Abigail   Min far, jag är otröstlig intill djupaste förtvivlan!

Barabas   Givetvis, min dotter.

Abigail   Just bestämde vi oss för att gifta oss, och så går han och duellerar med den avskyvärde Lodovico!

Barabas   Ja, det är alldeles fruktansvärt.

Abigail   Jag har bestämt mig, far.

Barabas   För att förbli en jungfru?

Abigail   Ja.

Barabas   För alltid här hos mig i detta hus?

Abigail   Nej, far, jag tänker återvända till vårt förra hem, till nunneklostret.

Barabas   Vad är det du säger?

Abigail   Jag vill bli helt död för denna världen. Nunneklostret är den bästa möjligheten. Där är alla jungfrur, där får man förbli i fred, och man får vara ensam och dra sig tillbaka från sitt liv så mycket som man vill.

Barabas   Min dotter, detta är chockerande och digra nyheter. Fick du ej nog av klostret första gången? Kommer ej ett så avgörande beslut rätt plötsligt?

Abigail   Första gången blev jag nunna blott för att behaga dig. Du fick din säck med pengar. Den missionen genomfördes och avslutades, men min Mathias död har omskakat mitt innersta. Jag har tänkt om. Jag vill bli nunna nu på allvar.

Barabas   Ack, mitt barn, förstår du då ej vad för hyckleri och bluff och självbedrägeri som hela kristendomen blott består av?

Abigail   Mycket sådant förekommer där, men celibatet saknar vi i judendomen, och jag finner det tillämpligt i mitt fall. Det är den avgörande faktorn.

Barabas   Inga flera friare? Ej fåfäng flärd och nöjen mer? Ej pengar, lyx och ljuvligt överflöd? Blott trista vita väggar och sterila mördande meditationer? Bara navelskådande och inkräkthet? Ej någon kärlek, ingen framtida familj och inga barn? Allenast bara ledsnad?

Abigail   Far, jag har bestämt mig.

Barabas   Unna dig då någon frist åtminstone. Man hoppar ej i tunnor och far ut för höga vattenfall på stubben utan att beräkna riskerna!

Abigail   Jag har bestämt mig.

Barabas   Detta är fatalt, en grym besvikelse, ett större nederlag än både Lodovicos och Mathias död!

Abigail   Ack, påminn mig ej därom! (*gråter*)

Barabas (omfamnar henne) Ack, min dotter, var vi icke lyckliga tillsammans? Gav jag inte dig det bästa hem, den bästa uppfostran och tryggaste miljö? Och du vill kasta allting bort och gå i kloster. Det är orättvist! De roffarna, som tog vårt eget hem!

Abigail   Jag beklagar, far. Mathias död har avgjort min destination, och ingendera kan förändras mera.

Barabas   Nederlag! Det blev blott nederlag! Vad har jag levat för då, om du ej vill överta mitt livsverk?

Abigail   Skänk det till mitt kloster.

Barabas   Aldrig! Hellre ger jag det till turken!

Abigail   Far, du önskade Mathias död.

Barabas   Du kan ej döma över mina tankar. Lodovicos död stod mer i mitt intresse.

Abigail   Alltså önskade du bådas död? Du kanske rentav vållade duellen?

Barabas Abigail, bli ej absurd. Duellen var en helt privat uppgörelse emellan dem. Ej någon kan belastas för det våld de övade emot varandra, eller hur?

Abigail Men, far, du ville det.

Barabas Jag ville bara hämnas på de skurkar som beslagtogs all min egendom helt utan rätt! Och dessutom var det onödigt, ty nu krigar Malta emot turken i fullt krig ändå. Men gav de mig en enda tegelsten tillbaka? Nej! De ber mig inte ens om ursäkt!

Abigail Du vill kanske då att turkarna besegrar Malta.

Barabas Jag ger fan i turkar, kristna och muslimer! Alla är de samma ruttna roffare och självrättfärdiga banditer!

Abigail Låt mig alltså slippa dem och gå i kloster.

Barabas Gå i kloster då, fördömda dotter! Men tro aldrig att jag någonsin kan acceptera det!

Abigail Du är min far, och jag förstår dig. Men det gäller mitt liv, inte ditt.

Barabas Ditt liv, som du vill kasta bort på vitkalkade väggar, gamla fjällor, hjärntvätt och vidskepelse!

Abigail Här kommer nu Fra Giacomo, som jag har väntat på.

Giacomo Min dotter, välkommen tillbaka. (*ger sin hand åt henne att kyssa. Hon knäböjer för honom, som för att ge sig åt honom i fullständig underdånighet.*)

Abigail Monsignore, det är mig en ära att få hälsas välkommen tillbaka, fastän jag redan övergivit er en gång.

Giacomo Förlorad dotter är än mer än en förlorad son, som kommer hem tillbaka.

Barabas Jag står inte ut! (*går*)

Giacomo Din far tycks ej ha vidimerat ditt beslut.

Abigail Han är min far och reagerar som en sådan. Han förblir en jude. Överse med honom, är ni snäll. Han reagerar blott naturligt.

Giacomo Men han är en jude och fördömd som sådan. Abigail, ju förr du lämnar detta hus, dess bättre. Kom med mig nu genast.

Abigail Ja, jag kommer.

Giacomo Rätt så, goda flicka. Du är nu en Jesu dotter och ej mer av Barabas fördömda hus.

Abigail Men Jesus var väl även han en jude?

Giacomo Det hör inte hit. Det är en annan sak. Nu går vi. (*går med Abigail.*)

Ithamar En misräkning, min gode arbetsgivare, som ingen av oss kunde föreställa oss. Men kanske vi kan bota även denna skada? En förtrogen turkisk slav kan kanske åstadkomma större underverk än någon kristen.

Scen 3. Guvernörens palats.

Farnese Välkomna, ambassadörer från Konstantinopel!

sändebudet Dess värre har vi icke goda nyheter.

Farnese Vi är beredda på det värsta. Ut med språket!

sändebudet Ni har ej betalat er tribut. Ni fick en månads uppskovstid. Suleiman låter hälsa er, att han beklagar å det allra djupaste, men han är tvungen att med våld nu inkassera er tribut.

Farnese Så låt honom försöka inkassera den med våld.

sändebudet Men ni har ej betalat den fastän ni kunnat det. Ni har fått medel, som ni tvångsuppburit från Maltas judar. Ändå har ni ej betalat. Varför?

Farnese Därför att vi skiter i sultanen. Han kan stoppa upp sin flotta, sin armada, sina slavar och sin tvångs tribut i röven!

sändebudet (uppbragt) Sådant språk är främmande för all diplomati. Ni måste överväga konsekvenserna av sådan lösmynthet. Ett svar på sådan hälsning kan allenast vara öppet krig.

Farnese Låt din sultan försöka tvinga oss till underkastelse. Vi skall ge honom svar på tal och eld i byxorna så han får spader. Hälsa honom det.

sändebudet Det här betyder krig!

Farnese Det har det gjort i hela denna månad. Har ni inte märkt hur vi mobiliserat? Inga handelsskepp har kommit hit mer, väl medvetna om konflikttillståndet mellan oss och Höga Porten. Att sultanen ej har skitit på sig redan.

sändebudet Detta är för mycket! Nästa gång kommunicerar vi med muskedunder och kanoner!

Farnese Braka gärna på. Det är blott hälsosamt när fjärtar höres officiellt.

sändebudet Ni är ju alldeles obscen!

Farnese Är ej sultanen det med sina tusen haremsdamer? Dubbelt budskap och moral är ingenting för oss nu längre, omskurne lakej. Gå hem och kyss din herres tofflor och hans arsle, som du har betalt för. Malta kryper inte längre för islam.

(Sändebudet och beskickningen avlägsnar sig i full indignation.)

Nu kan sultanen och hans höga port krevera bäst han vill. Det är nu slut med Maltas kryperi för våldets makt. Må Höga Porten koncentrera sig framledes på vad de med åren blivit specialister på: konfekt och haremsdamer, magdans, eunucker, korruption, rövslickeri och utpressning med översitteri som medel. Vi går inte längre på det.

Scen 4. Klostret.

Giacomo Detta är ju alldeles förfärligt. Alla nunnor bara dör, och ingen kan förklara det. Det är en monstros epidemi.

Bernardino Den enda som har klarat sig är Abigail.

Giacomo Och hur kan du förklara det?

Bernardino Hon är ett helgon.

Giacomo Låt mig då få vara djävulens advokat. Hon ägde detta hus förut tillsammans med sin far.

Bernardino Vad vill du insinuera?

Giacomo Bara det, att där kan finnas ett motiv till hämnd. Hon kan ha velat återbörda huset till sin far.

Bernardino Omöjligt. Han har helt förskjutit henne. Hon är heligheten själv och frommare än någon annan.

Giacomo Ändå är det misstänkt att hon kommit undan, eller hur?

Bernardino Här är hon själv. Låt henne svara själv på dina insinuanta frågor.

(Abigail kommer in som nunna i vita kläder.)

Giacomo Abigail, hur står det till? Du verkar blek och inte frisk.

Abigail Jag även har angripits av epidemin. Jag vandrar samma väg som alla andra här i klostret. Ingen slipper undan av oss nunnor. Vi är samtliga förgiftade.

Bernardino och Giacomo (chockerade) Förgiftade?

Abigail Ja, det är vad jag tror.

Bernardino Men vem och varför skulle någon göra något sådant?

Abigail Jag kan ej förstå det själv. Men jag kan bara finna ett motiv hos, skam till sägandes, min egen far.

Giacomo Den snikne juden Barabas?

Abigail Ni tog hans hus ifrån honom och all hans rikedom helt utan rätt. Naturligtvis blev han besatt av hämndens bittra djävul, men jag lyckades ändå att hjälpa honom upp på fötter. Han blev rik igen och fann sig ganska återställd. Så dog min älskade Mathias, och jag tog då nunnedoket för att icke släppa det igen. De blev han vred, och hämndens ängel kom tillbaka över honom.

Giacomo Därför skulle han då även offra egen dotter blott för hämndens skull? Det vore höjden av all onaturlighet.

Abigail Jag tror det icke själv, men ingen annan teori är möjlig.

Giacomo Detta är ju alldeles förfärligt!

Bernardino Likväl kan man bygga vidare på detta och så börja lägga samman två och två.

Giacomo Vad menar du?

Bernardino Vem hade alls intresse av att både Lodovico och Mathias dog?

Giacomo Ej någon utom juden.

Abigail Skulle han då själv ha vållat både min trolovades och Lodovicos död? Det är omöjligt! Min far är dock mänsklig.

Bernardino Är han? Hade han ej starkt intresse av att vålla guvernören maximal obotlig skada efter att han grymt berövats alla sina rikedomar?

Abigail Men min älskade Mathias! Ingen ville skada honom utom Lodovico själv allenast!

Giacomo Ja, det håller icke, Bernardino, även om det vore sant.

Bernardino Jag vet att det är sant. Den juden är besatt av hämnd och värre, farligare än en lössläppt omänsklig demon!

Abigail Förtala ej min fader! Han har icke kunnat genomföra massmordet på alla mina heligaste systrar här!

båda Och varför inte?

Abigail Ni vill få det till att han har gjort det blott av önsketänkeri! Ni är ej rättvisa! Ni är förblindade av egen partiskhet!

Giacomo Min flicka, ta det lugnt. Ej något kan bevisas, men allt måste undersökas.

Abigail Jag förklarar att min far är fullkomligt oskyldig, och jag dör med det som mitt livs sista vittnesmål! (*tuppar av*)

Bernardino Hon glider oss ur händerna.

Giacomo Vi har förlorat henne, liksom alla nunnorna. Vi måste gå till botten med det här.

Bernardino Förvisso. Detta är ett fall för heliga inkquisitionen.

Giacomo Den finns ej på Malta.

Bernardino Inte? Det var synd.

Giacomo Vi måste krossa turken först. Därefter kan vi börja undersöka judars eventuella massmord.

Bernardino Abigail har vittnat oantastligt. Det finns ej det ringaste bevis.

Giacomo I brist på bindande bevis får man ta till indicier, och, Bernardino, medge att de är helt överväldigande.

Bernardino Vi kan inte bortse från dem. Det åtminstone är säkert.

Giacomo Så låt oss bära ut den arma flickan till de andra offren. Jag tror inte att hon vaknar mer till liv.

Bernardino Hon dog ändå en salig kristen.

Giacomo Ja, den saken lyckades vi med.

Akt IV scen 1.

Barabas Men hur är det möjligt? Finns det ingen alls förklaring till en sådan epidemisk tragedi?

Ithamar Man kunde kanske se det som Guds straff. Det klostret var ju stulen egendom från er.

Barabas Men Abigail, min egen dotter!

Ithamar Övergav hon inte Gud och blev en skändlig kristen?

Barabas Jo, men ej av synd men blott av äkta sorg. Hon fann ett kloster bästa stället för kontemplation och för att gråta ut sin sorg och saknad av Mathias.

Ithamar Men här kommer nu tre skälmar och förbålda skurkar.

Barabas Det är självaste Don Giacomo och guvernören. Lämna dem åt mig, min gode Ithamar. Vi har gemensamma affärer.

Farnese Barabas, jag kommer hit av anledning av denna nya stora sorg, som drabbat även dig.

Giacomo Din dotter var en pärla och en stolthet för vårt nya nunnekloster. Katastrofen där berör oss alla och dig kanske främst av alla.

Barabas Abigail var allt för mig. Nu har jag ingenting. Men har ni kommit bara för att trösta mig? Kan jag stå till er tjänst?

Bernardino Vi utreder den stora klostertragedin och har nu redan kommit fram till ofattbara resultat.

Barabas Berätta!

Ithamar (*lyssnar utan att märkas*) De kan aldrig spåra det till mig.

Bernardino Jag hoppas, Barabas, att du vill samarbeta. Denna sak berör nu hela Malta.

Barabas Men mig mest av allt.

Farnese Det tar vi, Barabas, för givet.

Giacomo Vad folk än säger bryr vi oss allenast om den nakna sanningen.

Barabas Ni vet vad jag ej vet. Så låt mig då få veta det.

Bernardino Epidemin var ej naturlig. Alla systrarna blev grymt förgiftade.

Barabas Förgiftade? Men hur och varför?

Giacomo Det är gåtan. Men folk pratar löst, och du bör veta vad de säger.

Barabas Jag vet inte vad de säger. Ut med språket!

Bernardino Folket säger att det var du själv som lade gift i maten för att hämnas både att vi tog ditt hus ifrån dig och på Abigail, din dotter, för att hon gick över till den enda rätta religionen.

Barabas Detta är infamt! Hur långt kan mänskors dumma fördomar förgifta deras sinnen till orimligheter?

Farnese Det är just vårt huvudbry: hur långt som helst.

Giacomo Och de har redan dömt dig och är redo till att bränna inne dig och lyncha dig till döds.

Barabas Och kan ni då ej tala dem till rätta? Ni har makten här i landet och bestämmer allt.

Giacomo Vi har ej någon lag som skyddar någon jude.

Barabas Mina herrar, jag har drabbats av mitt livs förfärligaste sorg, min egen enda dotters död, och ni har fräckheten att komma hit och anklaga mig för det grövsta onaturligaste mord!

Bernardino Motivet finns hos er och finns ej någon annanstans.

Giacomo Ni måste medge, Barabas, att det ser illa ut för er.

Ithamar (*osynlig avsides*) Nu har jag satt min herre verkligt i klistret.

Farnese Vi kan ej tro att ni är skyldig. Så otroligt onaturlig kan ej ens en jude vara, att han skulle mörda egen dotter för att hon gått över till vår kristna kyrka. Det är vad vi tror. Men folket kräver vedergällning för de andra nunnorna och har i egen fördom dömt er skyldig.

Barabas Och vad ber ni då av mig?

Giacomo Det finns en enda lösning.

Barabas Nå?

Bernardino Ni har ju pengar.

Barabas Skall jag då betala för min oskuld?

Farnese Ja, det är din enda möjlighet. Du måste visa att du står pålitligt på vår sida emot turken.

Giacomo Därför måste du bli kristen.

Barabas Jag förstår. Blir folket blidkat då? Hur mycket skall jag avstå från?

Farnese Det räcker denna gång med hälften.

Barabas Gott. Jag samarbetar bara för att få bli lämnad med min sorg i fred. Jag konverterar, och jag överlåter hälften av mitt goda åt er. Är det tillräckligt? Får jag sedan leva vidare med bibehållen mänsklighet?

Farnese Det får du, Barabas. Förlåt oss att vi störde.

Giacomo Men vi var dess värre tvungna att bli övertygade.

Barabas Nå, är ni det?

Bernardino Tills vidare. Men folket säger alltid sista ordet. (*de tre går.*)

Barabas Förbannade skenheliga utpressare och skrymtare! De söker aldrig upp en jude utom för att förödmjuka honom! Och det gäller alla kristna. De gör ej affärer med en jude utom för att få dra ner honom till sin nivå. Hit kommer de och trampar på min döda dotters lik, och jag är tvungen att betala dem och göra dem till viljes med att låtsas kristendom. Det här går nu för långt!

Ithamar Min herre, jag förstår ert gruvliga predikament.

Barabas Och har du några lysande idéer?

Ithamar Hämnd.

Barabas Och hur?

Ithamar Hjälp turken.

Barabas Det är frestande. Men kan jag komma undan med det?

Ithamar Lita blott på mig. När turkarna har tagit Malta skall ni ensam överleva som dess sista kristne.

Barabas Kan du klara det?

Ithamar Javisst! Jag är ju turk. Jag garanterar er all framgång; men ej utan lön.

Barabas Och vad begär du?

Ithamar Gör mig till er arvinge.

Barabas Jag har ej någon annan. Jag har inget att förlora. Varför inte?

Ithamar Alltså är vi överens?

Barabas Betrakta dig som son i huset. Men du måste lyda mig i allt.

Ithamar Naturligtvis.

Barabas Så säg mig då hur du har tänkt dig detta intrigerande.

Ithamar Vi borde börja med den onde munken Bernardino, ty han är den girigaste. Alla vill ha dina pengar. Säg att du ger dem till Giacomo. Då blir den onde Bernardino arg.

Barabas Du menar att jag skulle härska genom söndring, genom att uppväcka deras vrede mot varandra?

Ithamar Vad är enklare? Utveckla girigheten hos den mänskliga passionen, och du har ett färdigt monster till din tjänst i stånd till vad som helst.

Barabas Du vet en del om mänskliga naturen.
Ithamar Jag är slav och ser allt nerifrån. De flesta ser från ovan ner på folk och får då bara svindel i sitt perspektiv ju högre upp de tror sig vara än de andra.
Barabas Vi skall pröva dina råd, baksluge tjänare. Som jag ser saken har de kristna herrarna i sina göromål med mig blott grävt sin egen grav.
Ithamar Så låt dem falla. Allt vad de behöver är en puff.
Barabas Låt oss försöka. Låt oss se om du har rätt.
Ithamar Det har jag alltid.
Barabas Men vi judar tror ej förrän vi får se ett faktiskt resultat.
Ithamar Min herre, ni får första plats i hederslogen inför föreställningen.
Barabas Låt se vad din regi är värd.

Scen 2.

Bernardino Det kan icke vara sant! Det var till oss som judens donationer skulle gå!
Giacomo Det fick jag guvernörens hedersord på, att allt skulle gå till Johanniterna.
Bernardino Men det är inte rättvist! Judens dotter var ju nunna i vår egen orden!
Giacomo Men vi fick all rätt till pengarna. Din abbedissa kan gå fiska någon annanstans.
Bernardino Vet hut, din roffare och girigbuk!
Giacomo Vad sade du? Vad är du själv då? Filantrop? Tror du ej att vi vet att du bedriver koppleri som extraknäck?
Bernardino Försöker du att vara fräck? Försök du kasta sten i glashus! Nog vet jag om vad du har förskingrat bakom guvernörens rygg!
Giacomo Vad vet du? Du vet ingenting! Och om du knystar blott ett ord om något sådant är du dödens!
Bernardino Ge blott judens pengar till mitt kloster, så blir alla nöjda.
Giacomo Aldrig! Hellre dör jag!
Bernardino Skyll dig själv då! (*drar plötsligt ett svärd*)
Giacomo Usle munk, du går för långt! Jag råkar vara obehäpnad nu, och endast du har du ditt liv att tacka för!
Bernardino Men det är inte jag! (*hotar sticka ner honom*) Och ingen ser oss här!
Giacomo Förbannade prelat! När vi ses nästa gång så skall vi göra upp!
Bernardino Så gärna! Var behäpnad då och inte feg, din dumme sutenör!
Giacomo Vem är den värre sutenören av oss? Dina kopplerier skall jag avslöja för abbedissan!
Bernardino Du är ju den enda intressenten och min främsta kund!
Giacomo Men du bestämmer offren, fähund! Nu har jag totalt förlorat all min självbehärskning, och det är ditt fel!
Bernardino Försvinn då, innan det blir värre!
Giacomo Jag går bara hem och hämtar mina vapen!
Bernardino Skynda dig! Jag väntar!
Giacomo Sedan är du död, och klostret blir en djävul fattigare!
Bernardino Det blir du som dör i så fall.
Giacomo Tölp!
Bernardino Bandit! (*Giacomo försvinner.*)

Han tänker bara på förtjänsten. Är då girigheten primus motor här i världen och ej Gud? Om girigheten är det tycks då Gud ej särskilt angelägen om att åtgärda den allmänna ruljangsen.

(Ithamar och Barabas syns gömda bakom hästar.)

Ithamar Nu, min herre, har vi chansen. Han är ensam.

Barabas Snabbt då! Det är lyckans endaste recept i livet: grip din chans så fort den kommer!

Ithamar Jag angriper honom och ser till att han ej smiter medan du tar pulsen på honom.

Barabas Ja, på honom! *(De angriper Bernardino med kåpor över ansiktet.)*

Bernardino Hjälp, rövare, banditer! Jag har inget på mig! Rädda mig! Ni kammar noll!

Barabas Det här är inget rån, din ärkeknöl, men bara återbäring för din hela livstids rofferier! *(slänger en snara om hans hals och stryper honom medan Ithamar håller fast honom.)*

Ithamar Så. Nu är han död. Hur kändes det?

Barabas Som en för Gud behaglig gärning. Han prostituerar inga nunnor mer.

Ithamar Så låt oss gå.

Barabas Ett ögonblick. Don Giacomo kan ju passera här förbi igen. Vi får ej missa chansen. Sätt den präktige prelaten här bekvämt i väntan på den andre. *(de sätter honom på en bänk.)*

Ithamar Är det tillräckligt?

Barabas Ja, där sitter han bekvämt, som om han sov. Jag hör en annan sälle komma. Det kan endast vara Giacomo.

Ithamar Kom! Låt oss gömma oss! *(De gömmer sig.)*

Giacomo (återkommer) Där sitter den banditen lugnt och sover! Nu har jag min chans! Man kommer då att tro att rånare har slagit den bedragaren ihjäl. Det passar mig! Här får du, Bernardino! Här och här! *(stöter sitt svärd genom honom.)* Blöd nu ihjäl som ett förbannat säll, och låt din korrupktion få rinna av sig i kloakerna!

Ithamar (till Barabas) Nu tar jag chansen. *(låtsas passera förbi)*

Men vad är nu detta? Någon slår ihjäl en from prelat! Hjälp, mord! Här pågår nidingisdåd!

Giacomo Håll käften, eländige slav! Han bråkade med mig, så jag ger bara honom vad han tål!

Barabas (uppträder) Vad är nu detta?

Ithamar Herre, jag kom apropå förbi och ser då denne grymme sälle slå ihjäl en oskyldig prelat!

Barabas Men det är ju Don Giacomo!

Giacomo (avses) Nu är det färdigt. Barabas har känt igen mig. - Barabas, jag bara slåss en aning med vår vän. Han förolämpade mig å det grövsta. Jag blott kittlades en aning när han retades. Se, han drog svärdet själv! Han startade duellen! Jag var tvungen att försvara mig.

Barabas Men han är ju död!

Giacomo Det får han inte vara! Icke dör man av så enkla slag. Vi bara grälade på skämt.

Barabas I misstag eller ej, så har du dödat honom, ädlaste Don Giacomo.

Giacomo Det får ej vara sant.

Barabas Det är det.

Ithamar Vad gör vi nu?

Giacomo Det här får inte komma ut. Jag lovar er på hedersord, jag ville aldrig döda honom!

Barabas Säg det inför rätten, ädlaste Don Giacomo.

Giacomo Endast ni vet om det. Skona mig! Mitt liv är helt förstört om detta kommer ut!

Ithamar Här har han genomborrat, här och här. (*undersöker liket*)

Barabas Ni verkar oskadd själv, Don Giacomo, som om ni överrumplat honom. Då är detta inte endast dråp men snarare mer överlagt.

Ithamar Det liknar rena slakten, nej, den råaste avrättning!

Barabas Vad var meningen, Don Giacomo?

Giacomo Det var i självförsvar, jag lovar er!

Ithamar Här slår prelater fromt ihjäl varandra, och så tvingar ni min herre här, en helt oskyldig jude, till att bli en lika dålig kristen! Vad är det för sätt?

Barabas Jag var på väg till er just för att genomföra konversionen, men det här får mig att backa och dra öronen tillbaka.

Giacomo Men ni ämnar väl ändå att skänka oss er halva egendom, som ni har lovat?

Barabas Jag har inte lovat någonting, men ni försökte tvinga mig. Jag ser nu att ni knappast längre har den makten, ty två heliga prelater i duell med dödlig utgång för den ena är en digrare skandal än obevisliga hämndkänslor hos en jude. Domstolen får avgöra den här affären, ädlaste Don Giacomo, i morgon!

Giacomo Skona mig!

Barabas Jag har ej någon makt och ingen rätt, ty jag står utom lagen. Endast domstolen kan döma er, Don Giacomo. Hjälp till här, slav! Vi måste forsla liket till polisen! (*han och Ithamar bär ut liket.*)

Giacomo (*förtvölad*) Jag är förlorad!

Scen 3. Guvernörens palats.

Farnese Detta är förfärligt, broder Giacomo! Två ledande prelater invecklade i duell med vapen, och den ena död med sticksår som ett såll, den andra oskadd utan ens så mycket som en skråma! Detta är den oerhördaste skandal som någonsin har timat här på Maltas gator. Du förstår väl, att det bara finns ett möjligt straff?

Giacomo (*bakbunden*) Jag är förlorad, och jag vet det.

Farnese Riddare, vad säger ni?

riddare 1 Han måste dö.

riddare 2 Men det är synnerligen angeläget att det här ej kommer ut. Vad skall det bli av kyrkan, om den här skandalen blir publik?

Farnese Tack vare juden kan vi ombesörja detta helt diskret. Ej någon utom vi vet om det.

riddare 3 Men jag önskar höra vad Don Giacomo kan ha att säga till försvar för vad han gjort.

Farnese Don Giacomo, vi väntar.

Giacomo Jag har ingenting att säga i försvarsväg. Jag har gjort vad jag har gjort, och det kan ej försvaras. Jag och Bernardino kom i omöjlig konflikt, vi retades till ursinne och vansinne och kunde ej behärska oss, och följden blev en katastrof. Jag erkänner mig skyldig. Jag kan icke göra annat. Men bakom allt detta ligger något annat. Vad var skälet till vårt gräl? Barabas, judens pengar. Han var redo att bli kristen och att ge oss hälften av sin rikedom i donation. Av någon anledning så lovade han båda två den fulla summan. Då kom vi i gräl om vem som hade rätt till

den. Så girigheten blev vår fälla, och vi lät oss i vår dårskap föras av den rakt ner i fördärvet. Vi får båda stå vårt kast. Men bakom detta låg en annan sak: det onda började med ruinerandet av Barabas, när vi med orätt övertog hans egendom och ställde honom på bar backe.

Farnese Men han landade liksom en katt på alla fyra fötter.

Giacomo Ändå var det orätt av oss. Vi behövde pengarna för en tribut till turken, som ej någonsin betalades.

Farnese I stället har de gått till bättre syften: upprustning av flottan och befästandet av hela Malta inför turkens invasion.

Giacomo Må vara, men nu har jag inför alla er bekänt allt vad som tyngde ner mitt samvete, och jag var icke ensam om upprinnelsen till denna skuldhistoria.

Farnese Ändå, Giacomo, misstänker jag en argan list som du ej genomskådat själv. Säg, varför tror du juden lovade er båda donationer? Varför är det Barabas och ingen annan som blir vittne till ert gräl och bråk? Jag ser av detta att det föreligger skäl till misstankar mot Barabas om djävulska intriger och beräkningar.

Giacomo Vi hade sluppit dem om vi ej ifrån början utmätt all hans egendom med orätt.

riddare 1 Han är blott en jude. Har vi icke rätt att göra med en sådan som vi vill?

riddare 2 Han är ej bättre än en turk. Det vet ju hela världen, att Turkiet ensamt i all världen välkomnar hebréer och ger dem medborgerliga rättigheter. Inget annat land är så förmätet.

riddare 3 Han kan mycket väl stå i förbund med Höga Porten och här tjäna som agent.

riddare 4 Vi har ju sett hur han kan intrigera.

Farnese Nog av! Jag beklagar, ädlaste Don Giacomo, men domen din är given. Ut med honom! Föredrar du svärdet eller hängning?

Giacomo Paulus själv blev halshuggen och med den äran.

Farnese Ske alltså! Må lagen ha sin gång, och må vår kristna tro ej hindra oss från skipandet av rättvisa. Don Giacomo, du får en präst förrän du dör. För ut den usle mördaren!

(Fra Giacomo förs ut.)

Nå, till den andra saten. Vad tror ni om Barabas?

riddare 1 Don Giacomo har rätt, och vi bör ta hans varningar på allvar.

riddare 2 Han är farlig, och vi bör se upp med honom.

riddare 3 Varifrån fick han sin rikedom när all hans egendom beslagtogs?

riddare 4 Mordet på de heliga i klostret har ej ännu tillfredsställande fått någon lösning.

Farnese Och jag instämmer i kören. Låt oss vara på vår vakt, i synnerhet nu när vi väntar turkiskt anfall när som helst.

Scen 4.

Ithamar Don Giacomo är nackad med den äran. Detta går ju nästan alldeles för lätt. Jag måste hämta mig från framgången och göra ett besök på jorden. Här tror jag det var som den där sköna kurtisanen bodde. *(ringer i klocksträngen)*

Bellamira (vaknar med Piglia-Borza) En kund! En kund!

Piglia-Borza Låt honom vara. Du har ju mig.

Bellamira Men du har inga pengar. Jag måste se blott vem det är.

(tar på sig morgonrock och stiger upp)

Det är den där turken.

Piglia-Borza Han som är i tjänst hos den där stormrike juden?

Bellamira Ja.

Piglia-Borza Då kan vi säkert klämma honom på pengar. Släpp in honom direkt.

Bellamira (släpper in Ithamar) Välkommen, kompis!

Ithamar (kommer in) Jag kunde inte motstå frestelsen.

Bellamira Det gjorde du alldeles rätt i. Det är jag till för.

Piglia-Borza Har du några pengar?

Ithamar Ej mycket, men jag är i tjänst hos juden.

Piglia-Borza Se då till att han finansierar dig. *Bellamira* är den vackraste och mest eftersökta i staden och bjuder inte ut sig gratis.

Ithamar Hur mycket kostar hon?

Piglia-Borza Tre hundra kronor.

Ithamar Jag kan få tre hundra tusen av min arbetsgivare. Jag är arvtagare till honom, då han själv har tagit livet av sin enda dotter.

Piglia-Borza Detta är välkomna nyheter. Då kan du alltså både pressa honom på pengar och ta ut ditt arv i förskott.

Ithamar Varför inte?

Piglia-Borza Fixa saken genast! Skriv ett brev till honom om att du behöver pengar.

Ithamar Han blir inte glad. Jag kan bli struken ur hans testamente.

Piglia-Borza Pröva honom. Några hundra är en blygsam början, och han måste acceptera det. Och går det vägen kan vi pressa saken vidare.

Ithamar Nåväl. Låt oss försöka. Och jag har ju faktiskt tjänat honom väl.

(sitter ner och skriver)

Piglia-Borza Skriv: 'Jag behöver pengar genast! Skicka mig tre hundra kronor.'

Ithamar Så hårt och så befällande? Det går han aldrig med på.

Piglia-Borza Fortsätt: 'Annars går jag till polisen med allt vad jag vet.'

Bellamira Då kan han inte säga nej.

Ithamar Det kallas hot.

Piglia-Borza Nej, det är bara ett affärsanbud som ej ens han kan motstå. Skriv det, och jag går med till honom genast!

Ithamar (ser på Bellamira, som gör sig till) Som ni vill. *(skriver)*

Scen 5.

Barabas (läser brevet) Vem är du, din svindlare?

Piglia-Borza En tjänare hos en högst ärorik och dygdig dam.

Barabas Jag vet, den ökända men sköna *Bellamira*. Så min tjänare har gått och blivit kär i henne såsom alla andra och behöver därför pengar. Nåväl, tio kronor kan han få.

(ger honom tio kronor)

Piglia-Borza Det är ej vad han begär.

Barabas Och tror du jag är dum? Tror du att jag tar utpressning på allvar? Han må gå till myndigheterna och säga vad han vet, men jag kan stryka honom ur mitt testamente. Vem blir lyckligare för det?

Piglia-Borza Jag går då med ert svar och med de tio kronorna.

Barabas Det gör du rätt i, och var ej välkommen hit tillbaka.

(Piglia-Borza går.)

Vilka ärkenöt! Min tjänare är kanske nu förlorad. Nå, han har sig själv att skylla. Världen är ju full av skojare som han. Om jag ger lön så får jag vem som helst att mörda för mig om jag vill.

Scen 6.

Bellamira Nå, vad sa han? Fick du några pengar?

Piglia-Borza Först så blev han sur. Sen så gav han tio kronor. *(räcker fram dem)*

Ithamar (upprörd) Tio kronor?

Bellamira (upprörd) Är det allt?

Piglia-Borza Ja, det är allt.

Bellamira När han är miljonär! Det är ju rena förolämpningen!

Piglia-Borza Han sade, att om du gick till polisen, Ithamar, så skulle du bli struken ur hans testamente.

Ithamar Det var det jag trodde.

Bellamira Det här går inte an. Vi måste hinna före. Varför fixar vi honom inte direkt? Så får vår vän här alla hans miljoner direkt.

Ithamar Han är välbevakad. Han måste luras hit i så fall. Nej, jag tror ändå på utpressningssystemet.

Piglia-Borza Har du någon hake på honom?

Ithamar Om jag har. Jag vet allt om honom. Jag har hela hans karriär på mina fem fingrar. Jag kan vittna om alla hans brott. Först tubbade han sin dotter till att stjäla klostrets rikedomar....

Piglia-Borza Item ett. *(noterar)*

Ithamar Sedan förgiftade han alla klostrets nunnor inklusive sin egen dotter för att hon valde att förbli nunna.

Piglia-Borza Item två. *(noterar)*

Ithamar Men före det hade han strypt Don Bernardino, för vilket brott Don Giacomo blev halshuggen som straff. Det var visserligen rätt åt de båda prästerliga skurkarna, men Barabas var skyldig till bådads död, och jag var ögonvittne.

Piglia-Borza Item tre. *(noterar)*

Ithamar Men före det hade han vållat guvernörens sons död och unge Mathias död, hans dotters båda friare. Jag såg duellen själv. När den ena stupat stack juden själv ihjäl den andre, för han ville ha sin dotter själv. Har du nu fått med allting?

Piglia-Borza Item fyra. En sannskyldig massmördares meritlista! Och en sådan får gå fri och vara stinn med mycket pengar utan att någon avlastar honom på hans övervikt!

Bellamira Till verket! Låt oss pressa ut honom!

Ithamar Hur mycket vill ni ha?

Bellamira Några hundra tusen. När de är slut kan vi be om mera.

Piglia-Borza Bra. Jag sätter tre hundra tusen som summan av hans meritlista. Sedan får han ta emot vårt affärsanbud eller ta konsekvenserna av underskottet. Saken är klar.

Bellamira Gå genast, Piglia-Borza!

Piglia-Borza Jag ilar.

(man hör en gitarr)

Bellamira Vänta!

Piglia-Borza Hur ska du ha det?

Bellamira Hör ni musikanten?

Piglia-Borza Menar tanten fjanten?
 Bellamira Han är ingen fjant blott för att han spelar på strängar.
 Ithamar Bara jag får spela på dina strängar.
 Bellamira Men detta är en annans strängar.
 Piglia-Borza Men tydligen vill hon ha honom.
 Bellamira Ja, hämta hit honom genast!
 Piglia-Borza (*ut på balkongen*) Du där! Med gitarren!
 Barabas (*uppträder förklädd till musikanter med stor hatt med en fantastisk blomsterbukett*)
 Vem? Jag?
 Piglia-Borza Ja, just du!
 Barabas Vad är det med mig?
 Piglia-Borza Du ska upp hit med gitarren! Damen här vill ha lite musik.
 Barabas (*bugar sig djupt och sveper med hatten*) Med största nöje står jag till er tjänst, mitt herrskap!
 Piglia-Borza (*till de andra*) Han kommer upp.
 Bellamira Äntligen lite omväxling! Äntligen får vi ha det lite trevligt!
 Piglia-Borza Hade du det inte alltid trevligt med mig?
 Bellamira Din tråkmåns! Du hade ju inte ens pengar!
 Ithamar Men jag har ju inte ens fått börja köra ännu.
 Bellamira Allt du kommit med hittills är tio kronor. Få nu höra musikanten!
 Barabas (*sveper med hatten*) Till er tjänst, madame. Måste bara stämma först. (*fingrar på gitarren*)
 Piglia-Borza Han verkar vara fransk.
 Bellamira Har ni varit länge här på Malta?
 Barabas Bara några månader.
 Piglia-Borza Vet ni något om juden Barabas?
 Barabas Nej, han har aldrig bjudit mig att spela. Borde jag veta något? Vet ni något?
 Bellamira Ithamar här vet allt. Han är hans egen arvinge.
 Barabas Ja, då bör han ju vara väl informerad.
 Bellamira Berätta, Ithamar! (*betraktar judens blomsterbukett*)
 Ithamar Han är den störste skälmen kring Medelhavet. Först lurade han sina två blivande svärsöner till duell med varandra. Den ena var guvernörens son, och när den ena dog stack han själv ner den andra.
 Barabas Inte dåligt! Kan det bevisas?
 Ithamar Jag såg det själv.
 Barabas (*avses*) Du gjorde det själv, din fähund.
 Bellamira Du har en fantastisk fin bukett på hatten. Kan jag få den?
 Barabas Givetvis, min sköna! Allt för en vacker dam! (*överräcker buketten chevalereskt*)
 Bellamira (*doftar*) Mmm! De doftar ljuvligt!
 Barabas (*avses*) Det är meningen.
 Bellamira Berätta mera, Ithamar!
 Ithamar Sen förgiftade han alla nunnorna i hela klostret inklusive sin egen dotter som hämnd för att hon blivit nunna.
 Piglia-Borza Får jag dofta, Bellamira? (*Bellamira ger över buketten.*)
 Mmm! (*doftar*)
 Barabas (*avses*) Jag hade någon aning men kunde inte tro det. Du gjorde det också, din infernaliske kanalje! Men där gjorde du ditt fatala övertramp. Min dotter var ej lovligt byte.
 Bellamira Berätta mera, Ithamar! (*gäspar*)

Ithamar Inte om du gäspar. Är jag så tråkig?
Bellamira Det måste vara blommorna. De doftade så ljuvt.
Ithamar Får jag dofta. (*tar över blommorna och doftar*)
Piglia-Borza Helt bedövande.
Barabas Vill ni höra på Ithamars amsagor eller på min musik?
Bellamira Berätta mera, Ithamar. (*blir sömnig*)
Ithamar Sedan så.... (*gäspar*)
Piglia-Borza Inte sant? De är helt bedövande. (*gäspar*)
Ithamar Jag anar något bakom detta....
Bellamira (sömnig) Hur var det med de prästerliga duellanterna? (*somnar*)
Barabas Ni bara somnar. Vill ni inte höra min musik?
Piglia-Borza Jo, gärna, men.... (*somnar*)
Ithamar Vem är du, musikanter?
Barabas Vet du inte, Ithamar, att man aldrig kan lura en musiker?
Ithamar Nu vet jag vem du är! Du är ju juden själv!
Barabas För sent, Ithamar. Ni har alla tre andats in det gift som jag kryddat med världens läckraste dofter. Nu är det slut med dina 'välgärningar' bakom min rygg! Du är inte bara arvlös. Du är död!
Ithamar (slocknande) Han har överlistat oss.... (*somnar*)
Barabas Er sömn är evig. Jag avlägsnar bevismaterialet (*tar hand om buketten*) och försvinner. Jag har aldrig varit här. God natt! Försöka duger, men det finns ej något mer riskabelt företag i vår affärsvärld än att våga sig på klipp och snabba pengar genom utpressning, och allra minst mot judar. Njut av döden, om ni kan, som lön för all er klipska möda! (*går*)
(Scenen dröjer kvar. Efter Barabas försvinnande dyker del Bosco upp, som ringer på.)
del Bosco Ack, ingen svarar! Men man sade mig att stadens bästa hora bodde här. Men dörren är ju öppen. (*går in*) Är det någon här? (*ropar*) Hallå!/? (*tystnad*) Inget svar. Här luktar något mystiskt. (*kommer in till de tre liken.*)
 Vad ser jag? O Fasa! Död och fasa! Vid min gamla farmors vålnad! Detta är ju alldeles förskräckligt! (*hämtar sig*) Alla tre är döda. Vad för nidingsverk är detta? Ack, vad slöseri på sådan ljuvlig skönhet! (*slår ihop händerna över Bellamira*) Men denne är en okänd ficktjuv. Och vem har vi här? En turk! Jag sett honom förut. Han tjänade hos Barabas. Men här är något papper. Låt mig se. (*läser högt*) Item ett. Han tubbade sin dotter till att stjäla klostrets rikedomar. Item två. Han har förgiftat alla klostrets nunnor inklusive egen dotter såsom hämnd för att hon övergick till kristendomen och blev nunna. – Detta är ju fruktansvärt! Och listan, den är lång! Blott mord och massmord, djävulska intriger, och tre färska lik därtill, flagranta som bevis! Den juden sprider bara död omkring sig. Detta måste intressera guvernören. Må jag ila genast till hans högkvarter! Nu är min främsta plikt att hämnas denna oersättliga förlust av stadens enda rekorderliga hetär! (*ut*)

Akt V scen 1. Guvernörens palats.

Farnese Detta är ju alldeles förfärligt! Men vi är dig ytterst tacksamma för att du kommit dessa oerhörda brott på spåren! Äntligen har alla dessa olösta problem och gräsliga mysterier fått sin lösning! Tänk att han var ensam skyldig till dem alla!
del Bosco Men han får väl en lagenlig rättegång? Själv finner jag det svårt att tro en ensam jude skyldig till så ofattbara grymma brott.

Farnese Naturligtvis så skall vi höra honom. Han har fångslats och skall få en rättvis rättegång, men dessa är nu hårda tider – turkarnas armada har nu blivit siktad utanför Sicilien, och vi har att vänta en alldeles fruktansvärd belägring. Juden kanske bara hinner få en krigsrätt.

en knekt Mina herrar riddare och guvernör, jag ber få presentera Barabas, den värsta skurk som någonsin har levat.

(Barabas förs in i kedjor.)

Farnese Barabas, din lede djävul och ditt oförskämda svin, så har vi alltså äntligen fått fast dig!

Barabas Spar på smickret. Turkarna behöver sådant bättre.

Farnese Du har funnits skyldig till de värsta brott som någonsin begåtts på Malta: mord på talrika personer, alla nunnor i ett kloster inklusive Abigail, din egen dotter, och min egen son, förutom präster och baroner, oskyldiga människor alla, och vem vet hur många fler!

Barabas (lugnt) Vad har ni för bevis?

Farnese En överväldigande massa! Barabas, de döda vittnar själva emot dig från andra sidan graven! Läs! *(håller pappret framför Barabas, som tvingas läsa det med bakbundna händer.)*

Barabas Vem fann ni pappret hos?

del Bosco En synnerligen respektabel dam, vars ädle kavaljer av allt att döma annoterat listan på din egen tjänares diktamen! Alla tre var döda, uppenbart förgiftade av dig!

Barabas (lugnt) Vad har ni för bevis?

Farnese Förstår du inte, Barabas, att här behövs ej mer bevis, när hela världen vittnar mot dig! Och det finns ej starkare bevis än vittnesbörd från döende mans hand!

Barabas Den respektabla damen var således Bellamira, stadens flitigaste kurtisan. Vem gjorde vad hos henne, som fann lappen?

Farnese Lämna frågorna åt oss! Förhöret sköts av oss!

riddare 1 Ursäkta mig, men han har faktiskt rätt till sitt försvar, opartiskhet och advokat. Herr guvernör, ni är ej ojävig, då ni förlorat egen son i dessa intrikaterier. Barabas har ställt en fråga, och den borde vara lätt att svara på.

Farnese Nåväl, don Bosco, svara på den anklagades fråga!

del Bosco Jag var blott på artighetsvisit.

Barabas Hos stadens värsta hora? Ingen gick till henne utom i affärer. Eller hur?

Farnese Del Bosco?

Bosco Ja, det äger nog sin riktighet.

Barabas Så ni fann lappen i ett så fantastiskt sällskap: horan, hallicken och turken. Visste ni att de försökte pressa mig på pengar? Jag har brev från dem som klart bevis. Jag påstår, att de plitade ihop den skriften i det syftet att försöka pressa mig på pengar.

riddare 1 Men din egen tjänare? Din turk?

Barabas Jag hade strukit honom ur mitt testamente. Han var hjärnan i komplotten. Hans motiv var klart.

riddare 2 Men nunnorna i klostret och din dotter?

Barabas Detta är den mest infama och omänskliga anklagelsen. En far kan aldrig bringa sig till att ta livet av sin egen dotter, vad hon än har gjort. Tyranner har expedierat egna söner av maktavundsjuka, men ej någonsin i all vår mänskliga historia har en fader tagit livet av sin egen dotter av fri vilja. Inte ens vår Bibel nämner något sådant. Den förfärliga förgiftningen av alla nunnorna i klostret

utfördes av Ithamar, min egen tjänare, och utan att jag visste det. Den turken trodde att han därmed kunde skaffa sig en bättre ställning hos mig.

riddare 1 Jag är övertygad. Barabas förklaring är mer trolig än att han själv skulle ha förövat sådant.

Farnese Nå, Mathias och min son då?

Barabas Båda friade till Abigail, min dotter. De blev därför arga på varandra. Jag har alibi för att jag inte hade någonting att göra med duellen. Aldrig ville jag Mathias död, ty han var älskad av min dotter.

riddare 1 Även det är övertygande och rimligt.

riddare 3 Nå, prelatduellen? Hur förklarar du att två prelater ryker samman så på liv och död, som annars är så heliga?

Barabas Don Giacomo tog på sig skulden och blev straffad. Jag har ingenting att säga om den saken.

riddare 2 Nå, vad säger du då om de tre i skökans hus? Vem hade alls motiv att döda dem om inte du?

Barabas Där har ni mig, jag hade minsann skäl att önska dem ur denna världen, men ni kan ej binda mig vid brottet.

Farnese Skall vi bara acceptera då att de dog av sig själva?

Barabas Har ni någon mer bevisbar teori?

Bosco (för sig själv) Den juden är för hal. De kommer aldrig åt hans pengar.

Farnese Jag är guvernör och högste domare på ön, och jag beslutar följande. Vi känner dig sen gammalt, Barabas. Du har ej nånsin levt för något annat än din rikedom. Du ville inte ställa upp med hjälp när Malta var i fara, och där började problemen. Sedan inleddes de fasansfulla brotten. Jag tror mycket väl att Abigail, din dotter, först blev nunnas för att hjälpa dig få åter något av din rikedom. Blott det kan alls förklara att du kom på fötter efter att vi tagit allt du ägde. Jag tror inte att du vållade din dotters död och inte heller någon nunnas. Där tror jag som din försvarare på att din tjänare var den som gjorde det bakom din rygg. Duellen mellan Lodovico och Mathias kan du inte heller fällas för. Jag vet hur Lodovico älskade din dotter, som själv lovat sig åt hans rival. Men prästduellen kan du icke fränkännas allt ansvar i. Ej heller tror jag på din oskuld i din tjänares och hans medutpressares död. Jag finner Barabas av Malta skyldig till minst fyra mänskors död, och att tre av dem minst var skurkar lindrar icke brottet. Alltså vare du dömd skyldig. All din egendom beslagt, och du kommer själv att hängas.

Bosco Det är rättvist.

Barabas Det är icke rättvist! Ni kan ingenting bevisa! Ni kan inte fälla mig allenast på den grund att jag ej kan bevisa att jag var oskyldig!

Farnese Jag har avkunnat din dom, och den står fast. För bort den arme saten. Han står ändå bortom lagen och kan icke överklaga. (*Barabas föres bort.*)

Så hoppas jag vi äntligen får slippa se den skälmen mer. Och att han icke återuppstår än en gång med nya rikedomar.

en budbärare Herr guvernör! Turkiska flottan har siktats!

Farnese Det var på tiden. Äntligen får vi slåss.

knekten (inkommer, bestämd) Herr guvernör, ett sorgebud.

Farnese Nå?

knekten Juden Barabas är död. Han måste själv ha tagit gift.

Farnese Han tycks då alltid förekomma oss. Så har han ändå överlistat oss till slut.

knekten Vad skall vi göra med hans kropp?

Farnese Vi kan ej ha den här. Vi kan ej ge hans hedniskhet en kristen hädanfärd. Släng ut hans lik åt turkarna! Han var ju en agent i deras tjänst.

knekten Ska vi då bara slänga liket över muren?
Farnese Ja. Det är en hunds begravning, och han var ju nästan som en hundturk. Inget kunde vara mera passande.
knekten (slår i klackarna och gör givakt som tecken på att ordern uppfattats och avlägsnar sig)
Farnese Så har vi sluppit Maltas inre fiende. Nu har vi bara yttre fienden att tänka på. Till verket, mina herrar! Till försvaret! (*Alla bryter upp.*)

Scen 2.

Barabas Ja, det trodde jag nog, att de inte ville ha ett judiskt lik i Malta. Så här är jag nu, helt fri och fågelfri, just lagom till att välkomna den turkiska armadan och dess invasion.
Suleiman (kommer in med turkar) Vem har vi här? En spion?
Barabas (bugar sig artigt) Till er tjänst, ärevördigaste herre.
Suleiman Vem är du?
Barabas En jude, Barabas, just rätte mannen för er att vägleda er och ge er nycklarna till staden.
Suleiman Barabas, som plundrades av guvernören, så att hans tribut till oss med dina pengar skulle bli betald, och vilket den ej blev?
Barabas Den samme, till er tjänst.
Suleiman Och vad gör du då här?
Barabas Ni får ej någon annan mottagningskommitté. De kastade mig just ut ur staden, ty de ville inte ha ett judiskt lik när ni kom på besök. Så därför kastade de mig till er.
Suleiman Det här förstår jag ej. Var du då död?
Barabas Nej, men väl dömd till döden. Jag tog då en ört och förekom dem, verkade som död, så då förpassades jag hit som lik, mer lik mig och vid liv igen blev jag i lagom tid för er landstigning.
Suleiman Ja, det kallar jag en lyckträff! Så du kan då ge oss staden?
Barabas Jag vet allt om alla dess bastioner, portar och befästningar, och jag kan leda er till hjärtat av dess massiva försvar bakvägen så att ni kan ta dem flinkt i ryggen. Det lär bli en enkel match.
Suleiman Det tror jag nog. Är de så galna att de misshandlar en jude skall de veta, att Gud själv minsann kan hämnas dubbelt och mångdubbelt på varenda en som vågar kränka någon av hans folk!
Barabas Rätt så, din turk! Så låt oss skrida raskt till verket!

Scen 3.

Turkarna tågar in med Farnese och riddarna som sina fångar i kedjor.

Suleiman Nå, era stolta kristna hundar, hur känns det nu? Hade det inte varit bättre att hålla ert löfte till oss och betala er tribut? På knä, ni usla opålitliga bedragare och oförsvarliga opportunisterna! Ni är slavar nu, som varit förr så ivriga att göra oss till slavar!
Farnese Vi har ingenting att säga. Vi är fångar och kan bara lyda.
Suleiman Det är rätt åt er, ni falska löftesbrytare! Med varm hand överräcker jag dem alla till vår nye guvernör. Välkommen, Barabas, och vare nu din egendom mångfaldigad som tack för att du överlämnat Malta åt oss!

Farnese Barabas, din vidrige förrädare!

Suleiman Håll käften, slav! Du tillhör nu din nye guvernör som heter Barabas, och han har makt att göra med er vad han vill!

Barabas Jag tackar er, Suleiman, för er generositet mot mig och min upprättelse, och jag skall styra Malta enligt sunt förnuft med vidsynt tolerans och utan dum förföljelse mot oliktankande och främmande religioner.

Suleiman Därmed överlämnar vi vår högsta myndighet till er och Maltas nycklar jämte dessa fångar. (*Maltas nycklar bäres fram till Barabas på en röd sammetsdyna med tofsar.*) Du har gett bevis på synnerlig lojalitet. Vi litar fullständigt på dig och överlåter på dig allt vårt ansvar. Det var allt. Tillbaka till vårt läger! (*Turkarna avtågar.*)

Farnese Så, du är nu guvernör med allt vad detta innebär. Du har fått högsta makten över Malta, och du är nu rikare än nånsin förr. Vi har väl inte annat att se fram emot än evigt mörker i en källarhåla, om vi alls har något liv mer?

Barabas Mina herrar, ingenting är farligare än att döma enligt egen fördom. Ni har alltid varit fördomsfulla och där genom ganska blinda. Jag behöver er. Som guvernör är jag ej älskad här av folket, vi är mera hatade än själva turkarna. Jag föreslår en kupp. Vad sägs, om jag ger er Suleiman fången och hans högsta officerare i era händer, så att Malta blir befriat för all framtid från Turkiet?

Farnese Barabas, du upphör aldrig att förvåna mig. Om detta kunde genomföras skulle hela kristenheten bli dig tacksam, och du skulle givetvis få hålla ej blott dina rikedomar men din ställning även som vårt Maltas guvernör.

Barabas Och mer begär jag inte. Då är saken klar. Ni skall få instruktioner av mig. Jag har aldrig misslyckats förut, så jag kan bara vinna nu. (*går*)

riddare 1 Tror ni han menar allvar?

riddare 2 En jude menar alltid allvar i affärer.

riddare 3 Han kan genomföra det. Den saken är alldeles klar.

Farnese Då har vi alltså bara att nu vänta på förlösningen och på att allt skall återgå till det normala.

Scen 4. Turkarnas läger.

Suleiman Detta gick ju alldeles galant, eller hur, mina herrar?

turk 1 Ja, store härförare.

Suleiman Malta är nu underkuvat för all tid och framtid, och vi lämnar det i trygga händer i förnuftig vård åt en mångkunnig jude som har visat att han konstruktiv och liberal är mer än någon kristen. Sällan har vi nått en så perfekt politisk lösning.

turk 2 Store amiral, ett sändebud.

sändebud Från Barabas, er guvernör av Malta. Han ber hälsa att han önskar se er med er stab på en bankett hos honom förrän ni avseglar.

Suleiman Det är präktigt av honom. Men har han råd med sådant? Malta är ju sönderskjutet av allt krig, och det finns knappast mat på ön. Vi vill ej komplicera arbetet för honom med återuppbyggnaden av staden.

sändebudet Barabas har alltid hemliga resurser.

Suleiman Var vill han då att vi möter upp?

sändebudet I nunneklostret strax i utkanten av staden.

Suleiman Hälsa honom att vi ser det som en ära och att hela mitt befäl och jag skall ställa upp.

sändebudet Välkomna då. (*går*)
Suleiman Vad sägs om det? Det kallar jag en kunglig gest. Han vill bestå oss med en avskedsfestbankett!

Scen 5.

Barabas Vad ger ni mig för mitt besvär?
Farnese Vad sägs om hundra tusen kronor?
Barabas Det är rimligt. Vi är överens. (*De skakar hand.*)
Farnese Men gå nu genom hela planen en gång till, så att ni inte missat något.
Barabas Alltså, när den turkiska armén går in i fästningen och sätter sig till festbanketten exploderar hela golvet, som är mer än väl minerat. Ingen av dem kan från den dödsfällan komma helskinnad med livet i behåll. Ni tar till fånga genast alla överlevande. Men för Suleiman och befälet väntar en långt saftigare överraskning. När de vandrar över galleriet till min klosterbjudning skär ni bara flinkt av linan här, och den som då är uppe på balkongen störtar hopplöst ända ner i källaren och drunknar där i karet, som jag eldat under och har ställt i ordning. Alla dör på en minut, fritterade till slamsor.
Farnese Men hur vet jag när det gäller att slå till och kapa linan?
Barabas Så fort du ser Suleiman komma över bron. Det syns helt tydligt härifrån.
Farnese Då är jag klar. (*till riddarna*) Var redo på signalen!
Barabas Och jag går att ta mot mitt turkiska bankettbesök.
(*Farnese och riddarna döljer sig. Turkarna kommer.*)
Allernådigaste effendi, hjärtligt välkommen till denna slutbankett! Jag hoppas den skall behaga er väldeliga!
Suleiman Så mycket vet vi av er gästfrihet, store Barabas, att man aldrig blir besviken. Ni har alltid fört ett liv av rekorderlighet och dygd och konsekvent och enbart rent spel. Av de kristne har vi alltid bara fått besvär och mest fått se på fan, men dig som hederlig neutral och äkta jude har vi alltid kunnat lita på.
Barabas Och jag är säker på att alla skall bli nöjda med vår politik och att vårt samarbete blott skall bära härlig frukt till allas bästa. (*avsidet*) Varför kapar ej Farnese linan? Kanske någonting har hakat upp sig.
(*Ett fruktansvärt brak i bakgrunden.*)
Suleiman Vad var det? Det lät som någon sprängning.
turk 1 (inkommer plötsligt) Herr general, en fruktansvärd olycka! Hela fästningen har exploderat!
Suleiman (stramare) Vad är detta, Barabas? Ett attentat, just när vår största styrka hade samlats där för fest och gamman?
Barabas Detta är ju fruktansvärt! Det måste vara sabotörer, terrorister, partisaner och förrädare!
(*avsidet*) Någonting är fel. Jag måste kolla mekanismen. (*går själv upp på galleriet.*)
Farnese Nu! (*Linan kapas, och Barabas ensam störtar ner men lyckas gripa tag i barriären.*)
del Bosco (störtar fram med riddarna) Suleiman, ni är alla tagna här till fånga!
Suleiman Detta är förräderi!
Farnese (stiger fram) Nej, ärade kollega, det är bara krig. Så lätt ger icke vi upp Malta. Ni blev bara lurade hit in så att vi kunde fånga er och ge er döden.
Suleiman Och agenten Barabas?

Farnese En bricka blott i spelet. Den är nu förbrukad. Han föll själv i fällan som han gillrade för er i tron att vi som goda kristna därmed skulle giva honom extra gratifikationer.

Suleiman Ni har alltså lurat honom in i döden med att fresta fram hans girighet i ett sannskyldigt typiskt judiskt-kristet dubbelspel?

del Bosco (ser Barabas) Han lever ännu, herr guvernör, han har ej störtat i fördärvet.

Farnese Slipper vi då honom aldrig?

Barabas Nej, ty spelet är ej slut förrän jag icke längre lever.

Suleiman Barabas, vad är det för en fälla som du lurat oss i och själv störtat ner i?

Farnese Snikenhetens fagra lögn. Han ville blott ha mera pengar. Efter den förljugna pipan dansar hela mänskligheten.

Suleiman Barabas, förklara dig!

Barabas Suleiman, jag ber dig om din förlåtelse och ursäkt, ty Farnese har tyvärr alldeles rätt: i mitt försök att lura dig har vi blott båda mött vår undergång. Vi är förlorade, och det är mitt fel. Ja, min morot var att öka min förmögenhet, ty mycket vill ha mer, och det är inte mer än mänskligt att ej någonsin bli nöjd. Ni kristne och ni turkar och muslimer har berövat oss hebréer allt, förstört vårt hemland, bränt upp templet och förskjutit oss och reducerat oss till hemlösa zigenare, föraktade och ställda av er fördomsfullhet bortom lagen. Vi är fria villebråd, och det är nästan skottpengar på oss. Vår enda frihet som ej togs ifrån oss var att samla kapital. Och genom mänsklighetens girighet så såg vi möjligheten att ändå få makt och någon sorts inflytande på världens gång. Så vi blev köpmän och bankirer, profitörer på all mänsklighetens girighet. Men jag blev girig själv och föll i fällan för den svaghet som all mänsklig snikenhet självdestruktivt bereder egen grav med. Fall då, Barabas, och stå ditt kast! (*släpper taget och faller*)

Suleiman Vi har förlorat vår ende vän i världen.

Farnese Jag beklagar, mina herrar, men ni har förlorat kriget emot Malta, som förblir en kristen fristad utan turkiskt tyranni. Ni måste finna er i kristen fångenskap. Om ni har tur utväxlar er sultan er för en rimlig lösensumma.

Suleiman Pengar, guvernör Farnese?

Farnese Vad annars? Som den fallne juden sade: människan blir aldrig nöjd.

Högädle riddare och johanniter, för ut fångarna!

(*fångarna föres ut*)

del Bosco (till publiken) Så sluts vårt skådespel, en studie i kapitalismen, sedelärande på gott och ont måhända, men egentligen blott en dokumentär, en karta över mänsklighetens ekorrhjul, som ständigt snurrar runt ursinnigt drivet av vår strävan, för vad mål? Jo, för att komma vidare i ekorrhjulets instängdhet, men utan att förstå att vi är bara våra egna fångar.

(*bugar sig och går.*)

Slut.

(Athen-Palermo 7.4.2001)